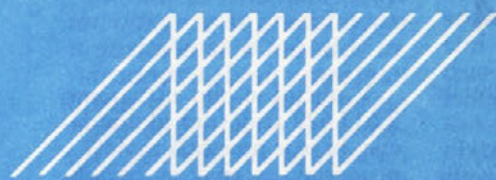

GLASILO TEKSTILNE TOVARNE NOVO MESTO

NOVOTEKS

Št. 12 LETO XII — DECEMBER 1984

**VSEM ČLANOM DO NOVOTEKS
IN VSEM POSLOVNIM SODELAVCEM
ŽELIMO SREČNO IN USPEŠNO
NOVO LETO 1985**

IZDAJATEL ISKI SVET

Poslovanje DO Novoteks v primerjavi s kazalci poslovanja v občini Novo mesto za obdobje I. — IX. 1984

CELOTNI PRIHODEK

Organizacije združenega dela gospodarstva v občini Novo mesto so v devetmesečju letos pridobile 67.121.809 tisoč din celotnega prihodka ali 61% več kot v enakem obdobju lani. V regiji je imel celotni prihodek 64% rast, v republiki pa 65% rast. V delovni organizaciji Novoteks smo ustvarili 7,5% celotnega prihodka občine Novo mesto in dosegli nadpovprečno rast (63%) glede na enako lansko obdobje. Med delovnimi organizacijami, ki s v občini nosilci gospodarskega razvoja, so imeli najvišjo rast v Novolesu (indeks 198), v Krki, tovarni zdravil (181), v tovarni obutve (187) in v Labodu (176).

PORABLJENA SREDSTVA

Porabljen sredstva so znašala v občini 51.731.111 tisoč din in so za 69% večja kot v enakem lanskem obdobju. Rast porabljenih sredstev je za 8 indeksnih točk prehitela rast celotnega prihodka, zato se je gospodarnost poslabšala (129,60 din celotnega prihodka na 100 din porabljenih sredstev), v naši delovni organizaciji se je gospodarnost izboljšala (151,15 din celotnega prihodka na 100 din porabljenih sredstev), ker so se porabljen sredstva povečala le za 62%, t. j. za 1 indeksno točko manj kot celotni prihodek.

DOHODEK

Ustvarjeni dohodek v občini je v devetmesečju letos znašal 15.390.462 din in je za 41% večji kot v enakem obdobju lani. V republiki se je dohodek povečal za 63%, v regiji pa za 46%. Rast dohodka v Novoteksu (64%) je na nivoju rasti dohodka v republiki in predstavlja 11,1% dohodka občine. Planirani obseg dohodka v gospodarstvu občine ni bil realiziran (96,6%). DO Novoteks je realizirala planirani dohodek (indeks 115%). Najvišjo rast dohodka so imeli v SGP Pionir, tozd Tehnična komerciala-inženjering (indeks 437), Krka, tozd Biokemija (241), Novoles, tozd Žaga Soteska (213), KRKA, tozd

Kozmetika (199), Gorjanci, tozd Avtobusni promet (191) in Novoteks, tozd Trgovina (191).

Dohodek na delavca je v devetmesečju letos znašal v občini 691.963 din in je za 38% večji kot v enakem lanskem obdobju. V Novoteksu je dohodek na delavca višji celo za 55% in znaša 666.114 din.

IZGUBE

Z izgubo je v devetmesečju letos poslovalo 12 organizacij združenega dela v občini, ki zaposlujejo 4840 delavcev. Izguba znaša 2.095.187 tisoč din, za 302% je večja kot v enakem obdobju lani in je s 14,3% udeležba v izgubi gospodarstva republike. V Novoteksu ni nobena od temeljnih organizacij poslovala z izgubo.

OSEBNI DOHODKI

Del čistega dohodka za osebne dohodke se je v občini povečal za 46%, povprečni obračunani čisti osebni dohodek na delavca na mesec znaša 22.175 din (47% povečanje).

V regiji je znašal povprečni obračunani čisti osebni dohodek na delavca na mesec 22.052 din, republiki 24.567 oba sta se povečala za 47%.

V Novoteksu se je del čistega dohodka za osebne dohodke povečal za 55%, povprečni osebni dohodek na delavca znaša 21.098 din (48% povečanje, kar je za 1 indeksno

točko več kot v občini, regiji in republiki).

Povprečni osebni dohodki v Novoteksu so v prvih devetih mesecih zaostajali v primerjavi z občino in imajo trend približevanja k povprečnim osebnim dohodkom v občini. Ob 54% rasti življenjskih stroškov pa so se realni osebni dohodki kljub precejšnjemu povečanju znižali (za 6 indeksnih točk).

SKUPNA PORABA

Razporejena sredstva za stanovanjske potrebe so se povečala v občini za 29%, v Novoteksu celo za 63%. Razporejena sredstva skupne porabe za druge namene so se povečala v občini za 47% in znašajo na delavca 16.268 din, v Novoteksu so se povečala za 66% in znašajo na delavca 15.436 din.

AKUMULACIJA

(poslovni sklad, rezervni sklad in amortizacija nad predpisanimi stopnjami)

V občini je bilo ustvarjeno 2.617.629 tisoč din akumulacije, ki se je povečala za 44% v primerjavi z enakim obdobjem lani. Novoteks je ustvaril 53% več akumulacije in znaša 7,7 celotne akumulacije občine.

ZAKLJUČEK:

Glede na primerjane elemente lahko zaključimo, da smo ena od delovnih organizacij, ki je uspešno poslovala v prvih devetih mesecih tega leta.

Skupni učinek vseh ukrepov gospodarske stabilizacije v občini, ki bi se moral kazati v krepitvi in razrešitvi materialne osnove dela, ni tak, kot je bil načrtovan, tako se bo prvi del programa gospodarske stabilizacije podaljšal in zahteval dodatne napore in prizadevanja za doseg ciljev.

Plansko-analitska služba

22. december — dan JLA

Takoj po okupaciji kraljevine Jugoslavije so se v vsej državi pod vodstvom KPJ začele priprave na vstajo in oboroženi boj proti okupatorjem. Politbiro CK ZKJ je s tem namenom 22. junija 1941 imel v Beogradu sestanek, na katerem je proučil nastale razmere in objavil Proglas narodom in narodnostim Jugoslavije ter jih pozval na boj proti okupatorjem. Čez nekaj dni, 27. junija, je bil ustanovljen glavni štab partizanskih odredov Jugoslavije pod vodstvom Josipa Broza—Tita. Kmalu nato je 4. julija 1941 politbiro sprejel zgodovinski sklep o začetku oboroženega boja.

Razen številnih udarnih skupin in desetih, ki so jih ustanovili po vsej Jugoslaviji, so vse pogostejše nastajale tudi partizanske čete in odredi, ki so bili spočetka osnovna oblika vojaške organizacije. Toda najpomembnejša etapa v razvoju oboroženih sil narodnoosvobodilnega gibanja je bila ustanovitev prve proletarske brigade. Sklep o ustanovitvi je sprejel Vrhovni štab NOPOJ sporazumno s centralnim komitejem KPJ z željo, da bi

začeli razvijati močnejše in gibke enote, ki bodo sposobne opravljati naloge operativnega značaja.

Proglasitev brigade je bila 22. decembra 1941 v majhnem bosanskem mestecu Rudu. Pred postrojenim bataljonom je govoril tudi vrhovni poveljnik NOPOJ Josip Broz—Tito in poudaril vlogo prve proletarske brigade in perspektivo nadaljnega razvoja narodnoosvobodilnega gibanja. V brigadi so bili zastopani vsi narodi in narodnosti in vse strukture, od delavcev do intelektualcev — tukaj se je kovalo bratstvo in enotnost. Že naslednji dan po ustanovitvi je brigada šla na prvo bojno nalogo v novi sestavi in jo je uspešno izpolnila.

Naša armada je tudi v današnjem času resnično ljudska armada, saj je vpeta v vsa družbena dogajanja in probleme.

Čestitamo vsem pripadnikom JLA, aktivnim in rezervnim starešinam, pripadnikom TO, borcem in borkam ob 22. decembru, dnevu JLA.

J. M.

Proslava ob dnevu republike

Minilo je enainštirideset let, odkar so se predstavniki jugoslovanskih narodov in narodnosti zbrali v mestecu Jajcu s ciljem, da kreirajo novo Jugoslavijo na temelju socialističnih družbenih odnosov, federalizma in enakopravnosti. V spomin na ta dogodek smo v naši delovni organizaciji pripravili kratek kulturni program. Partizanske pesmi v harmonični izvedbi Franca Potočarja so popestrile vzdušje v praznično urejenem prostoru v menzi.

Uvodni govor je bil posvečen naši sedanjosti kot posledici trdega in zavzetega boja za povojni družbeno-ekonomski razvoj, s poudarkom na pridobitvah in problemih, kot so: zaplete in težavne gospodarske razmere, visoka inflacija, nelikvidnost, nizka življenjska raven, problemi zaposlovanja...

Velike zasluge za to, da danes živimo svobodni, ima dolgoletni revolucionar in borec za mir in lepšo prihodnost — Tito. Njemu je bilo posvečenih že mnogo

besed, mi pa smo se ga spomnili ob poslušanju pesmi z naslovom »Tito« v izvedbi partizanskega pevskega zbora Dušan Jereb. Pesem Bilečanka nas je popeljala v težke in temne dneve, ko se je sredi pušk in bajonetov kalila naša prihodnost.

Tudi Cankar je cenil in spoštoval svojo domovino. Prav to ljubezen smo lahko razbrali iz prebrane vizije o prihodnji domovini, objavljeni v brošuri »Prvi majnik leta 1909«. Recitacijo je na kitari spremljal Marjan Podlogar.

Cicibani v našem vrtcu spoznavajo domovino na svoj način, kako, pa so nam prikazali s programom »Ciciban in domovina«. Ob petju pesmice »Naša četica« je prikorakala na oder skupina pod vodstvom Majde Nemanič. Sledila je deklamacija pesmi Toneta Pavčka »Rojstni dan republike«. Ob zvokih kitare so nam zapeli še pesem »Angina« in se poslovili s spuščanjem avionov in petjem pesmice »Žiga, žaga«. Druga

skupina otrok je imela v programu pesem Mire Voglar »Ciciban domovini« in deklamacijo avtorice Milene Batič »Naša zastava«. »Polje, kdo bo tebe ljubil...« se je spraševal pevski zbor Dušan Jereb z zaključno pesmijo.

Iz muke, trpljenja in suženjstva milijonov je zrasla

naša domovina, zato smo nanjo ponosni in hvaležni vsem tistim, ki so jo gradili, nam pa, ki jo še zidamo, je povezovalka Darja Zupančič v imenu DPO, poslovnih in samoupravnih organov zaželela mnogo uspeha.

DM

Epidemiološka analiza obolenja gibal v tozdu Konfekcija Novo mesto

Za dobro gibljivost je potrebno skladno delovanje kostno-mišičnega aparata in sklepov. Hrbtenica kot osrednji organ gibanja je najbolj izpostavljena in ranljiva. Največ obolenj gibal izhaja iz področja križne hrbtenice. Prevelike obremenitve pri delu (v službi in doma) utrujajo mišice. Utrujenost je prvo ugotovilo, da vodi v bolezen in poškodbe. Mišice se utrudijo predvsem pri različnih prisilnih držah, dvigovanju in prenašanju bremen, ter pri ponavljajočih se gibih. Bolečina je tisti vzrok, ki običajno privede človeka k obratnemu zdravniku.

Vzorec:

Podatke za epidemiološko študijo obolenja gibal v tozdu Konfekcija I Novo mesto smo zbrali s pomočjo vprašalnika. Anketirali smo delavce, ki so bili 20. avgusta 1984 prisotni na delu. Vprašalnik vsebuje obremenitve na delovnem mestu, lokalizacijo obolenja gibal, klasifikacijo obolenja gibal, obremenitvene faktorje okolja, začasno nezmožnost za delo in invalidnost ter pojav bolezni prvič ali recidiv (ponavljanje).

Rezultati:

Na dan anketiranja je bilo zaposlenih 253 delavcev, anketiranih pa je bilo 188, kar pomeni, da smo zajeli 74,31% vseh zaposlenih. Povprečna starost anketirancev je 27,68 let. Ženske predstavljajo večino (90,96%), njihova povprečna starost je 26,97 let. Kar 68,72% žensk je mlajših od 30 let.

razmerje spolov v Konfekciji

ženske	moški
90,96%	9,04%

Moški delavci predstavljajo manjšino (9,04%) in so v povprečju stari 34,85 let.

Po kvalifikaciji izstopajo nekvalificirani, polkvalificirani in kvalificirani, saj predstavljajo kar 94,68% vseh anketiranih. Celotna dolžina njihovega delovnega staža je 10,77 let.

19,15% delavcev je mlajših od 20 let in ima manj kot 5 let delovne dobe. 26,60% zaposlenih nima otrok. To je tudi najmlajša skupina s povprečno starostjo 26,60 let in najmanjšim delovnim stažem (5,70 let). 32,98% anketiranih ima enega, 34,58% dva in 5,85% tri ali več otrok.

61,70% anketiranih s povprečno starostjo 27,92 let ima težave z gibal. Glede na lokalizacijo izrazito izstopajo težave v križnem predelu hrbtenice, sledijo pa ramenski obroč, vratna hrbtenica, kolena in kolki.

Kar 45,21% anketiranih s povprečno delovno dobo 12,92 let ima ponavljajoče se težave z gibal. 30,32% delavcev pa je bilo vsaj enkrat začasno odstotnih zaradi bolezni gibal. V tozdu sta zaposlena tudi dva invalida III. kategorije.

Največ obolelih na gibalih je polkvalificiranih, sledijo kvalificirani in nekvalificirani. 44,68% anketiranih meni, da so težave v križu posledica prisilne nefiziološke drža, 43,09% pa meni, da je obolenje križa posledica občasnega ali stalnega dvigovanja bremen.

Kot obremenilne faktorje delovnega mesta omenjajo anketiranci hiter tempo dela (69,15%), obremenitve vida (69,15%), prisilno držo (68,62%) in dvigovanje oziroma prenašanje bremena (64,89%). Kar 98,94% delavcev meni, da delajo v neugodnih klimatskih razmerah. 60,64% nima pravilno oblikovanega in nastavljenega stola, 53,19% navaja neprimerno osvetlitev delovnega mesta, 60,11% anketiranih pa meni, da delajo v ropotu.

Rezultati so potrdili domnevo, da gre za povezanost med obolenjem križne hrbtenice in prisilno držo ter dvigovanjem oziroma transporti-

ranjem bremen na delovnem mestu.

Vemo namreč, da mnogi delavci poleg svojega dela opravljajo še dodatno delo: kmečko delo, nekmečka dela, številne družbene funkcije, dodatno izobraževanje, športna rekreacija in drugo.

Zaposleni v Konfekciji pa so verjetno mlajši kmetje, saj 5% anketirancev v prostem času opravlja razna kmečka opravila, 87,77% pa ostala nekmečka dela. Le 20% zaposlenih se bavi s športno rekreacijo, 6,38% se jih dodatno izobražuje. Ti podatki kažejo, na dodatne obremenitve gibal tudi v prostem času, kar vodi v kronično preutrujenost in začasno odsotnost zaradi obolenja gibal. 50,53% anketiranih pride na delo v 30 minutah, 35,11% v eni uri, 14,36% pa potrebuje za prihod na delo več kot eno uro.

Ukrepi:

S spoznavanjem vzrokov za nastanek bolezenskih pojavov bomo imeli v rokah pripomočke, s katerimi bomo bolezen preprečevali, ne pa zdravili. Podatki kažejo, da je Konfekcija mlad kolektiv s pretežno žensko delovno silo. Že zelo zgodaj pa so se začele kazati težave predvsem s križno vratno hrbtenico ter ramenskim obročem.

Na eni strani delavci preveč sedijo, na drugi strani pa si v boju za materialnimi dobrinami nalagajo prevelike obremenitve za svoja gibal. Da bi obolenja gibal uspešno preprečevali, predlagam naslednje ukrepe:

1. Pravilna izbira delavcev (»pravi človek na pravo delovno mesto«), kajti le tako bo de-

lavec pri svojem delu uspešen in zadovoljen s svojim delom.

2. Ergonomske rešitve: fiziološko urejeni stoli, primerne obremenitve glede na delo in konstitucijo človeka.

3. Pravilna organizacija odmorov. Kar 95,74% anketiranih je izrazilo potrebo po aktivnem odmoru. 59,04% meni, da je aktivni odmor potreben 2-krat dnevno, 32,45% pa 1-krat dnevno. 25% delavcem je aktivni odmor pomagal, da so se težave z gibal, predvsem hrbtenice, zmanjšale. Glede na omenjena dejstva menim, da se je aktivni odmor izkazal kot uspešen pri premagovanju težav na delovnem mestu, zato bi z njim nadaljevali. Vaje je potrebno vsak mesec spreminiti.

69,15% anketirancev je izrazilo potrebo po organizirani rekreaciji, zato predlagam, da se v prostem času organizirajo (pod strokovnim vodstvom) rekreativne športne igre.

TATJANA GAZVODA

KLIC V SILI

Vse bralce našega glasila vljudno prosimo za pomoč pri iskanju skromne sobice za mamico s trimesečno deklico.

Mamica je pridna in vestna delavka v tozdu Konfekcija I Novo mesto. Zaradi nesrečnih okoliščin je z deklico ostala sama in dobesedno na cesti. Začasno bivališče smo ji našli v Mokrem polju pri Šentjernej, kjer pa, žal, ne more ostati čez zimo. Možnosti, da bi se vrnila na svoj dom, nima, ker so razmere neurejene.

Prosim vas, da nam pomagate pri iskanju sobice, kjer bo možnost ogrevanja. Če sami sob ne oddajate, povprašajte pri sosedih, vsaka informacija in pomoč bosta dobrodošli.

Podatke zbira Vanda Erpe v kadrovsko-socialni službi, telefon 23-030 (int. 213).

Notranjost novoteksove trgovine v Kolašinu, SR Črna gora.

Pet poglavij iz psihologije barv

Če vsak mesec samo bežno prelistate naše glasilo, ste gotovo do sedaj že opazili nekaj prispevkov o barvah, barvni metriki in računalniškem receptiranju. Na prvi pogled so prispevki videti brez medsebojne povezave ali brez »repa in glave«. Naj v opravičilo povem, da je strokovno področje teorije barv in njene uporabe v praksi tako široko, da je težko naenkrat na eni strani strokovno napisati za vse, ki se ali pa se bodo s tem v naši DO ukvarjali, in na drugi strani pisati razumljivo za vse ostale, ki o barvah le malo ali nič ne vedo. Glede na to, da človek zaznava barve okrog sebe celo življenje in jih »čuti«, je tematika zanimiva za vse nas, seveda, če je tudi opisana za laike primerno.

V današnjem glasilu bomo začeli z objavo prispevkov iz knjige dr. Antona Trstenjaka, profesorja iz Ljubljane, z naslovom »Psihologija barv«, za katero je dobil priznanje širom po svetu.

I. BARVE KOT PROCES

Znanost o barvah je interdisciplinarna; vsaj štiri znanosti posegajo vanjo: fizika, kemija, fiziologija in psihologija. Fizika trdi, da »barv« sploh ni, da so samo elektromagnetična valovanja različne valovne dolžine, ki pa jih seveda ne moremo »videti« in so zato nekaj čisto drugega, kakor pa so barve kot pojav vidnega sveta. Kemija jih obravnava kot pigmente, fiziologija kot fiziološke procese, ki so nekako vmes med fizikalnim elektromagnetičnim valovanjem in med psihičnimi procesi vidnega zaznavanja ali gledanje barv, ki je predmet psihologije.

Barve kot psihični proces imenujemo z navadno besedo »gledanje«. Voir ou périr, pravijo Francozi. Zakaj? Ker človek približno 87% vseh informacij dobiva z vizualnim zaznavanjem, z gledanjem. Zato bi se v svetu ne mogel prav orientirati, če bi mu zmanjkal vid, če bi več ne videl. Propadel bi. Navadno sicer mislimo, kakor da »gledamo« samo svetlobo. Vendar to ni pravilno izražanje. Svetlobe sploh ne moremo videti; svetloba je sama po sebi nevidna. Vidimo samo razpršeno svetlobo, ki jo imenujemo barva. Vidne so samo barve. Svetlobno sevanje, ki vsebuje vse valovne dolžine, nerazpršene, se imenuje navadno kar »bela« svetloba. Vendar to izražanje niti ni docela pravilno. S tem hočemo pravzaprav povedati, da je ta nerazpršena, zato pa nebarvna svetloba prozorna, nevidna. Tak občutek »bele« svetlobe dobimo redno pri »belem« dnevu, ob dnevnih luči.

Pravzaprav zveni to skoraj paradokсно, da je svetloba, ki je pogoj, da svet in predmet v njem sploh vidimo, samo po sebi navidna. Zakaj? Ker bi s tem napolnjevala tudi naše oči. Godilo bi se nam podobno, kakor ob gosti sivi megli, ko lahko s rokami dalje sežemo, kot pa moremo z očmi videti. Napolnjevala bi naše oči in jih s tem slepila, kakor se nam godi, če tudi nevidna svetloba naravnost pada v oči. To je čuden paradoks, ko imamo največ in najbolj neposredno svetlobo, nas slepi, ne vidimo več nič prav.

Vzemimo nekaj preprostih primerov! Če gledamo v temno zasenčene kot belo prepletkane stene v sobi, pravimo, da je stena tudi v kotu »bela«, čeprav nam jo fotografska plošča prikazuje skoraj docela črno, vsekakor močno temno, tako da na njeni sliki nikakor v kotu ne vidimo »bele« stene. Pravimo, da je za naše oči zasenčen kot stene ohranil še vedno »konstantno«, se pravi nespremenjeno »bela« barvo. To je tako imenovani pojav barvne konstante. Drug primer, z nasprotne strani! Če gledamo na kup črnega premoga, ki je izpostavljen opoldanskemu soncu, je za »nas« še vedno popolnoma »črn«, čeprav nam ga fotografska slika prikazuje v svetlosivi, kar belkasti barvi. Ta pojav opažajo ljudje, zlasti ob filmskih in televizijskih projekcijah, ko tako osvetljenega kupa premoga kratko malo ne prepoznajo in imajo vtis, kot da vidijo pred seboj kup »belega apna«. Potem pa pravijo, da jim je fotografska plošča podoba, se pravi barvo premoga »skvarila«, češ saj

je premog vedno črn. Pa nimajo prav. Ravno fotografska plošča nam podaja v takem primeru pravo barvo premoga, namreč svetlo, ker ga pač močna sončna svetloba tako osvetli in mu »vzame« črno barvo. Še zopet nasproten primer! Bel papir v temni senci se našim očem prikazuje še vedno »bel«, medtem ko ga fotografska plošča prikaže že kot temno, malone črno površino.

To se pravi, da smo mi vajeni videti predmete v njihovi stalni konstantni barvi, ne glede na vsakokratno osvetlitev ali osenčenje predmeta; v tem ko nam fotografska plošča, ki ni pod vplivom kakšne prejšnje izkušnje ali poznane barve, podaja barve tako, kakor jih prikazuje trenutno fizikalno stanje osvetljenih oziroma zasenčenih predmetov, se pravi, zgolj v skladu s količino in kvaliteto svetlobnih žarkov, ki pada nanjo. Fotografska plošča ni odvisna od nobenih »subjektivnih« faktorjev.

To subjektivno dožemanje barvnih vtisov imenujemo pojav barvne ali svetlobne konstance. Fiziologi in psihologi so ga skušali na razne načine razložiti. Pravega soglasja zlepa niso našli.

Tu sta značilni predvsem dve razlagi.

Helmholtz takole razlaga: »Ker imajo barve za nas vrednost, le kolikor so lastnosti teles in kolikor jih moremo uporabljati kot razpoznavne znake teles, smo vajeni, da si ustvarimo sodbo o barvi telesa, ne da bi pri tem upoštevali razlike v osvetljavi, v kateri se nam telo javlja. Ker vidimo barvne predmete tudi v različni osvetljavi vedno enake, se navadimo, da kljub različni osvetljavi razločno vidimo barve teles, se pravi, da moremo presoditi, kako bi se nam takšno telo prikazovalo v tako imenovani beli, to je sončni osvetljavi. Ker nas zanima samo konstantna barva, se niti ne zavedamo posameznih barvnih občutkov (sensations), na podlagi katerih smo si oblikovali takšno sodbo. Sodba je potemtakem interpret občutkov, ki so pred zaznavami (perceptions). Barvna konstanca torej ni neposredni fiziološki učinek reakcije našega organizma (sensations), marveč je sekundarni psihični proces zaznavanja na podlagi sodbe, ki jo dobimo po izkušnji.«

Hering pa je razlagal barvno konstanco izključno fiziološko, zato ne razločuje med občutkom in zaznavo. Izhaja iz znanega poskusa s senco kot madežem ali pego. Če obesimo na tanko nitko kosček kartona tako, da meče senco na bel papir, vidimo to senco na belem papirju nekako prozorno, kot nekaj, kar leži na belem papirju. Če pa to senco obrobimo s črnim robom, se prej prozorna (ali vsaj prosojna) senca na mah spremeni v neprozorno pego, kakor če bi bel papir prerisal s temnim črnilom.

Henrig za razliko od Helmholtza ne razločuje med občutkom in zaznavo (sensation, perception). V njegovem poskusu se spremeni občutek sam. V obeh primerih imamo neposreden občutek, vendar tako, da se v prvem vidni razlika med belim papirjem in senco, v drugem pa več ne razločujemo med senco in podlago, temveč vidimo samo neprozorno temno pego. Pri Helmholtzu pa imamo v obeh primerih isti neposredni občutek, toda različno zaznavo.

Heringov poskus s senco kot pego je obenem poskus ali bolje primer za barvni kontrast, črni rob sence je senco tako rekoč zgostil v pego in tako je nastal močan kontrast med senco in belim papirjem kot ozadjem. Iz prejšnjega ločevanja med belim papirjem in njegovo senco, ki je dovoljevalo videti bel papir v konstantni, nespremenjeni barvi, je nastopil kontrast, ki nam barvo spremeni in onemogoča konstantnost barvnega vtisa. Kontrast in konstanca barvnih vtisov se nam torej izkažeta kot dva osnovna procesa v subjektivnem zaznavanju barv. Obenem se nam ta dva osnovna procesa izkažeta kot kontrarna, drug drugemu si nasprotujoča procesa. Kontrast gre v smeri zgoščevanja barvnih vtisov, barvna konstanca pa v smeri razločevanja barvnih oziroma svetlobnih vtisov.

Iz tega pa sledi še nekaj zanimivega. Naj si skušamo barve in svetlobo predmetov še tako osamiti in napraviti neodvisne od vsakokratne razsvetljave z ene strani, z druge pa od vplivov kontrasta, ki ga povzroča vsakokratno

(Nadaljevanje na 6. strani)

ozadje ali zunanje polje predmeta, ki ga opazujemo, nikoli ne moremo teh vplivov docela izločiti; vedno se barva opazovanega predmeta tako ali drugače spreminja, naj se bo pod vplivom kontrasta v smeri zgoščevanja barvnih vtisov ali pa v smeri razločevanja teh vtisov, ki naj bi bili neodvisni od vsakokratne osvetlitve in se približevali »konstantni barvi« predmeta.

Če smo torej že v začetku rekli, da svetlobe same nikoli ne moremo videti, ker je sama po sebi nevidna, da vidimo samo svetlobo in barvo predmetov, na katere svetlobno sevanje pada in se od njih odbija, potem moramo sedaj dodati še bolj presenetljivo ugotovitev, da tudi prave barve predmeta nikoli ne moremo prav videti. Najmanj kar moramo v tej zvezi priznati, je dejstvo, da vsaj nikoli ne moremo zanesljivo »vedeti«, katera je »prava« barva predmeta, se pravi, tista, ki naj bi bila docela neodvisna od vplivov kontrasta ne eni strani in od vplivov razsvetlitve na drugi strani. Procesi barvnega zaznavanja so zajeti v sklenjeno nepresledno igro teh dveh izmeničnih procesov in njihovih sprememb.

V enem od prispevkov sem že na kratko omenila, da smo se v naši DO kot eni prvih v Jugoslaviji odločili zaenkrat le za enoletno poizkusno dobo z barvnim sistemom računalnikov f. — e Datacolor (Švica) za receptiranje. Po prvih predvidevanjih smo računalnik pričakovali v tovarni že konec oktobra letos, vendar se je rok odpreme zaradi urejanja potrebne dokumentacije zavlekel za nekaj mesecev, in kot kaže, bo to urejeno v začetku prihodnjega leta.

Tako bomo s strokovnimi članki o koristnosti in namenu investicije, področjih uporabe in načinu delovanja pričeli, ko bo računalnik v hiši in z njim problematika posodabljanja naše proizvodnje.

Nadaljevanje iz prejšnje številke

ŽRTVE NASILJA MED ZAKONCI

1. »DRUŽINSKO« NASILJE IN DRUŽBA

V zadnjih letih so v posameznih delih sveta postali čedalje bolj pozorni na konfliktnost v družini, zlasti na nasilje moža nad ženo.

Zanimanje za konfliktnost med zakoncema, ki je še najbolj razvidna iz nasilja nad drugim, se kaže predvsem v:

- vzbujanju občutljivosti za nasilnost v družbi sploh,
- čim zgodnejšem napovedovanju in obravnavanju razmerij, ki vodijo k nasilju,
- pritegovanju javnosti k morebitnemu posredovanju in pomirjanju,
- usposabljanju posebnih strokovnih in organiziranih institucij, ki se ne bi ukvarjale le s svetovanjem in pomirjanjem, marveč tudi z gmotno, stanovanjsko in sploh potrebno pomočjo prizadetim, še posebno če so eksistenčno ogroženi,
- čedalje obsežnejšem proučevanju pojava hkrati z radovednostjo, koliko se posamezne družbe sploh zavzemajo za preprečevanje nasilja nad ženo, koliko stane družbo tako nasilje in kakšne so njegove resnične razsežnosti.

Zlasti v ZDA, Kanadi, Veliki Britaniji in drugod, seveda predvsem v kapitalističnih družbah, so se razvila gibanja za obvladovanje družinskega nasilja, kamor sodi tudi nasilje staršev nad otroki, med brati in sestrami in posredo-

Interstoff v Muenchnu

»COOL WOLL« VZBUJA VELIKO ZANIMANJE NA NOvem RAZSTAVNEM PROSTORU IWS INTERSTOFF PAVILJONA

Frankfurt: 51. INTERSTOFF (od 16. do 18. aprila) je odprl novo dobo v zgodovini tega pomembnega mednarodnega sejma tkanin. Z novo odprto halo in novim načrtom za celoten razstaveni prostor je bila pričakovana vznemirljiva atmosfera za predstavitev moških, ženskih in otroških tkanin za sezono pomlad — poletje 1985.

Novi paviljon IWS je bil nadvse dobro obiskan ob prvi predstavitvi »COOL WOOL« programa za spomladansko sezono. Barve preje za sezono pomlad — poletje za 1985 so bile tudi tokrat zelo iskane, s čimer je bil potrjen osnovni trend za moško in žensko konfekcijo. Prvič je na INTERSTOFF modna služba ženskih oblačil razstavila svojo trend kolekcijo.

To trend kolekcijo, ki je izdelana iz novih komercialnih spomladanskih tkanin, je ustvarila skupina vodilnih svetovnih kreatorjev iz Pariza. Vznemirljiv in kreativni stil je prispeval k še večji vrednosti koncepta »COOL WOOL«.

Ti atraktivno razstavljeni proizvodi izhajajo iz IWS biblioteke, ki vsebuje izbor aktualnih vzorcev tkanin WOOLMARKA z vsega sveta. Ta biblioteka omogoča konfeksionarjem, da imajo pogled v celotno mednarodno razstavljanje in sami izbirajo, katere proizvajalce WOOLMARKA tkanin bi želeli obiskati.

»COOL WOOL« tkanine so vzbudile največ zanimanja in komentarjev. Talentirani in domiselni predilci, designerji in proizvajalci končnih izdelkov so povečali izbiro ponudbe vznemirljivih novih lahkih volnenih tkanin. Konfeksionarji iz vsega sveta sedaj planirajo skupine lahkih volnenih tkanin, da začno svojo proizvodnjo za spomladansko proizvodnjo.

Glavni spomladanski trendi so zasnovani na popolnih nasprotjih. Postopki so ali vpogljivi in svilnati ali trdni, gosti in suhi; izgledi klasični in enostavni ali prefini rustični; površine so gladke in svetleče ali z zadebelitvami v gladkem tka-

vanje bodisi s pomočjo specializiranih ustanov bodisi s t. i. samopomočjo. Pri obravnavanju in omejevanju pojava spoznavajo, da je nasilje v družini izraz nasilnosti v družbi in da je marsikdaj nasilnost sestavina vrednot, navad in prepričanj večine prebivalstva. Nasilnost nad ženo je hkrati povezana z njeno neenakopravnostjo. Pri tem ni mišljena formalna, marveč dejanska enakopravnost, takšna, kakršna je v vsakdanjem življenju med moškom in ženo kljub predpisom o enakopravnosti med spoloma. V družbah, kjer pa je neenakopravnost še vedno uzakonjena ali je odvisna od napisanih norm kot dediščina preteklosti, pa se problematike največkrat sploh ne lotevajo, ker to zanje sploh še ni postalo družbeno vprašanje. Nasilje nad ženo postaja najbolj boleče v najrazvitejših družbah in manj ali pa sploh ne kje drugje tudi zaradi mnenja, da v javnosti ni primerno načenjati vprašanj o diskreditnih razmerjih v družini, v kateri je mož še vedno največkrat dejanski, če ne še kar formalni gospodar položaja, ki mu je ostal iz tistih časov, ko so zanj veljale vse pravice »pater familias«.

Javna prizadevanja za pomoč zlorabljenim ženskam (ne glede na to, kdo in kako jih je spodbudil) vsebujejo zlasti na svetovalni ravni tudi ozaveščanje, kaj sploh sodi k vedenju moža, ki se do žene neustrezno vede in prekoračuje družbeno tolerantnost ogrožanja enega spola nad drugim ali človeka nad človekom sploh. Čeravno je to pogosto le pri terapevtskih in podobnih institucijah, pa se s tem vendarle izražajo določeni družbeni pogledi in zahteve, kakšna naj bodo razmerja med zakoncema. S tem se razglašajo nove vrednote, višje od povprečnih in zahtevnejših od tistih, ki trenutno veljajo. To velja zlasti za telesno varnost, gmotno preskrbljenost, za možnost iskati zaščito,

Certification Trade Mark

PURE NEW WOOL

nju z reliefnimi efekti; končna izdelava je svetleča ali mat; transparentno ali mrežasto odprto tkanje nasproti gostemu tkanju, neprozoren krep... medtem ko se več različnih desensov kombinira v eni tkanini kot transparentni (neprozorni ali mat) svetleče progasti.

Trend rafinirane enostavnosti je še naprej poudarjen. Poseben poudarek je na gladkih volnenih poplinih in tropikalih, ki so kombinirani s širokim spektrom umetnih gladkih materialov. Pomembnejši od prog, ki so manjše, postajajo kvadrati, ki so po navadi v močnih kontrastih.

Z volno bogate mešanice so dale širšo dimenzijo »COOL WOOL« konceptu. Nov in domislen razvoj volne, lana, svile, sintetičnih vlaken, bombaža je razširil tržišče za prodajo čiste ovčje volne.

Delo ZSMS v TO Konfekcija I zaživel

Mladi člani ZK iz tozda Konfekcija I Novo mesto smo se zadolžili, da ponovno oživimo delo OO ZSMS. Mrtvilo, ki je nastalo po zamenjavi predsednika in odhoda le-tega iz naše DO, je dokaz, da je v vsaki organizaciji še vedno potreben dober idejni vodja. Čeprav vedno govorimo, da ne bi smel samo predsednik čutiti potrebo po sklicu sestanka, izpeljavi akcije itd., žal še vedno čakamo, kdaj se bo le-ta odločil ali čutil potrebno po aktivnosti. Ostale člane predsedstva smo večkrat opomnili, da morajo ponovno organizirati vodstvo, vendar se ni čutil nihče za to dovolj odgovornega ali sposobnega.

Mladi člani ZK smo se odločili, da sami izpeljemo to nalogo, naposled je to tudi naša dolžnost.

Prva aktivnost je bila, da smo vse mlade iz tozda povabili na razgovor, da bi ugotovili, če je interes za kakršnokoli dejavnost. Četudi diskusija ni bila tako živa, kot smo si jo zamišljali, pa je bilo le čutiti, da mladim manjka nekakšno aktivno delovanje. Evidentirali smo tudi nove člane za predsedstvo. Predlagali smo, da bi delno ostali stari člani, ker imajo že izkušnje.

Nadaljnja naša aktivnost je bila, da izpeljemo konferenco ZSMS. Sklic konference je bil 15. novembra 1984 ob 14. uri. Resnično smo se bali, da zaradi ure, ki smo jo predvideli za sestanek, ne bo pravega odziva in da konference ne bomo mogli izpeljati tako, kot smo si zastavili.

Lahko rečemo, da smo se zmotili. Od 30 vabljenih se je konference udeležilo 28 članov. To nas je ohrabilo in ponovno smo dobili dokaz, da je treba mladino pravilno organizirati. Ker poročila za pretekli mandat ni bilo, smo se odločili, da jim razložimo, kakšno naj bi bilo njihovo delovanje. Poudarili smo, da je ZSMS DPO kot sindikat ali ZK in da je za vsa stališča v vsaki DO prav tako važno mnenje mladine.

Tudi na konferenci ni bilo kake živahnejše diskusije, pokazalo pa se je, da mlade še najbolj zanima zabavni del življenja. Največ povpraševanja je bilo, kako je organizirano zabavno življenje, čutijo potrebo po kakšni resnejši kulturni skupini, in pa športni del življenja (rekreacija, smučanje itd.). Obrazložili smo jim, kakšne možnosti imamo glede tega. Posebno smo jim

poudarili, da jih mora zanimati tudi proizvodni del problemov, da jim ne sme biti vseeno, ali imamo danes delo ali ne, in tudi ne sme nam biti vseeno, kakšen je naš OD. Vemo, da jih zaenkrat ti problemi še ne obremenjujejo, pa bodo vseeno že čez nekaj let morali sami skrbeti za svoje življenje.

Hočem poudariti, da nam ne bi smelo biti vseeno, kakšne možnosti ima danes mladina tudi na zabavnem področju, saj tudi nam pred leti ni bil najvažnejši del življenja delo. In prepričana sem oziroma smo, da če jih bomo znali pravilno usmeriti in uresničiti vsaj delček njihovih želja, bodo tudi sami čutili pripadnost tej družbi in se bodo aktivneje vključevali v tok življenja.

To pa je tudi naš cilj in nam ne bi smelo biti vseeno in ne bi smeli biti preveč ravnodušni do želja mladih, ki tudi niso prevelike.

Menimo, da s pravilno organiziranostjo in pravim dostopom lahko veliko pridobimo. In še informacija: Za 29. november se je prvič zbralo novo izvoljeno predsedstvo in člani ZSMS Konfekcija. Bilo jih je kar lepo število, 30. Počistili so naš proizvodni prostor in ga okrasili za praznik, to pa je tudi začetek nove aktivnosti.

Ž. Z.

za zadovoljevanje čustvenih potreb in izbiro odločitve o nadaljnji življenjski poti (tudi o razvezi).

To pomeni, da se začenjajo bolj kot kdajkoli doslej dejavniki zunaj družine (toda ne državni) vpletati v družinske spore, pomagati ženi pri obvladovanju nasilja in sploh načrtovati širšo družbeno pomoč za izboljšanje razmer žena, ki žive v družinskem nasilju.

Pri tem se seveda vsi, če bi jih smeli imenovati, družbeni dejavniki zavedajo, da je tako vpletanje lahko dvorezno, kajti obravnavanje zasebnih in intimnih vprašanj zakoncev kot javne zadeve povzroča nove pritiske in konflikte. Večina ljudi namreč ne želi reševati družinskih zadev s pomočjo drugih. Zato je seveda obvladovanje tovrstne konfliktnosti v korist tistega, ki je v družini, med zakoncema najbolj ogrožen, odvisno predvsem od njega samega. Sam mora premisliti, kaj bo pridobil ali izgubil z vpletanjem družbe v njegovo zasebno zakonsko življenje. Od tod seveda izhaja tudi obrobost medzakonskega nasilja v kazenskem pravu in pojavov socializacije reševanja konfliktov med možem in ženo. Očitna je torej ambivalentnost: družba bi rada posegala v družino zaradi varstva ogroženega, toda previdnost velja pred njenim vdiranjem v zasebnost. Zato je znatno več dejavnosti, ki se razvijajo mimo prava, kot tistih, ki se urejajo z njim. Verjetno bo tako še vnaprej ob presojanju, čemu se odpovedovati na eni strani, da bi več pridobili na drugi. Še vedno pa so diskretnost, intimnost in zaprtost družine pomembne vrednote.

2. IZVENDRUŽINSKO POSREDOVANJE

Prenekaterih družinskih konfliktov, med katerimi so najbolj usodni med zakoncema, pa vendarle ni mogoče ureja-

ti brez zunanje posredovanja, ki je lahko zelo pobudo žrtev, za katero pa je često dvomljivo, ali je res prava žrtev. Nenazadnje je lahko tudi »kriva žrtev«, kot imenuje viktologija tiste oškodovance, ki imajo pri nastanku posledice takšen prispevek, da so drugo osebo pripeljali do stopnje, ko je morala postati storilec kaznivega dejanja.

Temu sledi kazen, namenjena storilcu, ki pa morebiti sploh ni resničen povzročitelj — tako smo dostikrat ugotovili tudi v raziskavi Uboji na Slovenskem ob obravnavi viktimizacije med zakoncema. Toda kaznovanje storilca ni nikoli v interesu resnične žrtev. Če ostaja pri življenju in se ne želi razvezati, potem pravno in prisilno urejanje razmerij med zakoncema ni vedno modro posredovanje. Najbrž je pametno, da država takšno odločitev vendarle prepušča »žrtvovanemu«. Pri tem pa seveda ni izključno smotno strokovno sodelovanje, kot so obravnava, pravna pomoč in prisilno izvendružinsko posredovanje. Pravno izvendružinsko posredovanje največkrat pomeni tudi razvezo, ki je za zakonca skrajno sredstvo, ko so odpovedala vsa druga. Zgolj poravnava pred sodiščem še ne pomeni vplivanja in spreminjanja posameznikove osebnosti, pač pa le pomirjanje konfliktnih strank in ne dosti več. Sodni organi sploh niso usposobljeni za kaj več, kot jim omogoča in dopušča pravno znanje, drugega pa največkrat nimajo. Toda prav zaradi omejevanja zlorab žena imajo ponekod posebne predpise, s katerimi žele blažiti nasilje nad ženo v zakonski zvezi. Pri tem pa ugotavljajo, da je družinsko nasilje v primerjavi z nenasilnimi družinskimi zadevami pred pravosodjem znatno manj resno obravnavano zlasti pred nižjimi sodišči, ki izrekajo nizke kazni.

Zato pa se v zadnjem času po svetu vse bolj uveljavljajo

Prikaz praktičnega gašenja z ročnimi gasilnimi aparati za vse zaposlene v DO.

Ob mesecu požarne varnosti

Mesec požarne varnosti je že ustaljena požarno-preventivna akcija. Z njo želimo opozoriti vse delovne ljudi in občane na požarne nevarnosti, ki vsako leto prizadenejo mnogo ljudi s škodo, ki jo povzročijo na družbenem in zasebnem imetju. Škode pa so še posebno velike ob katastrofalnih požarih, elementarnih

nesrečah, kot so potresi, in ne, nazadnje, v vojni. Prav je, da znamo v vseh teh primerih pravilno ukrepati.

Naša prizadevanja pa so usmerjena predvsem v to, da občane in delavce opozarjamo na vsakdanje primere požarov, ki največkrat nastanejo zaradi neprevidnosti, malomarnosti in nevednosti. To velja tudi za

otroke, ki stikajo za vžigalicami, jih prižigajo in jih mečejo naokoli, kurijo tam, kjer je najbolj nevarno in tako povzročajo številne požare. Posledice teh nepremišljenosti so ne samo materialne, ampak tudi psihološke.

Prizadevanja za zmanjšanje števila požarov, ki požirajo milijarde in milijarde družbenega in zasebnega premoženja, so prispevek h krepitvi naše družbene samozaščite,

obenem pa tudi gospodarske in ekonomske moči naše družbe.

Od vsakega delavca na kateremkoli delovnem mestu je predvsem odvisna posredna oziroma neposredna varnost pred požarom. Zato v naši delovni organizaciji dvakrat letno organiziramo kratka predavanja in praktični prikaz gašenja z ročnimi gasilnimi aparati. Povezno za vse zaposlene mora biti poučen, kaj lahko nastane med opravljanjem dela oziroma v tehnološkem procesu požar in kako ga bo najhitreje zatrl. Da bo temu kos, mora biti poučen o požarnovarnostnih ukrepih, ki jih mora upoštevati, in o tem, kaj mora storiti v trenutku, ko je nastal požar. Zato ne bo odveč, če opozorimo, da je samozaščita pred požarom temeljna funkcija v organizaciji združenega dela. Le-ta pa bo uspešna le takrat, če bodo delavci strokovno poučeni o požarno preventivnih ukrepih na posameznem delovnem mestu, o praktični in taktični uporabi gasilnih sredstev in naprav, ki pridejo v poštev za gašenje, in o organizacijah dela ter dolžnostih posameznikov v primeru požara.

Ob zaključku požarnostnega meseca vedno pomnite:

— Prepričajte se, preden zapustite stanovanje, če ste

nepravna, predvsem pa samaritanska, verska, socialna, varstvena in sploh družbena prizadevanja za »zdravljenje« nasilja v družini.

Ustanavljajo najrazličnejše organizacije za svetovanje ženskam, gibanja za ustrezno organiziranje boja proti nasilju med zakoncema in druge organizacije zoper nasilje, pornografijo, posilstva itd. Organizirajo razne institute za raziskovanje tovrstne problematike in dejavnosti za pomoč.

V zadnjih letih je bilo tudi več mednarodnih simpozijev in kongresov ter podobnih srečanj v Bruslju, Münchnu in drugod, na katerih so obravnavali nasilje, snovali raznovrstne ukrepe zoper nasilje v družini tako s stališča vzgoje otrok, preprečevanja neenakosti med spoloma, razpravljali o vzgoji in izobraževanju javnosti z raznih ekonomskih, medicinskih, pravnih in zakonodajnih gledišč.

V središču tovrstnih gibanj za varstvo žena so različni centri za posredovanje v krizi, zavetišča za žene in otroke, obravnavanje ob sodelovanju zdravnikov, socialnih delavcev, psihologov in drugih, celovita družinska terapija, v kateri je poseben poudarek tudi na pomoči povzročiteljem družinskih izgrediv, načrtovanje zdravstvenih organizacij (za zdravljenje poškodb in nadzor rojstev), psihološke in psihiatrične metode za zdravljenje duševnih posledic, organizacije za finančno pomoč, za pomoč v obleki, hrani, stanovanju, šolanju itd. do policije in njenih programov za ravnanje ob družinskih sporih. Ne nazadnje je eno najpomembnejših vprašanj tudi strokovno usposabljanje tistih, ki posredujejo v družinskih konfliktih, zato da ne bi pri tem napravili več škode kot koristi. Visok odstotek ubitih policistov zgubi svoja življenja prav v spopadih s pobesnelimi zakonci. Izvendar družinsko posredovanje v sporih med zakoncema je zelo zapleteno in terja draga prizadevanja,

veliko terapevtov, dolgotrajna in preizkušena obravnavanja ob dvomljivih izvidih. Pri vsem tem pa razvijajo filozofijo pomoči in etične standarde s številnimi izhodišči za otroke, prijatelje, sosede, hišnega zdravnika in druge posredovalce, ki so tudi kot laiki s svojo vlogo v pomoč sprtnim stranem ali ogroženim.

SKLEP

Razna feministična in politična gibanja po svetu pa tudi viktimologija znanost o nasilniškem obnašanju s svojim zanimanjem za žrtve različnih odklonskih pojavov in nešteta raziskovanja s tega področja so vzbudili veliko pozornost tudi za izkoriščanega in zlorabljenega oziroma tepenega zakonca, ki je največkrat ženska. Problem pa nima le strokovnih razsežnosti, ampak tudi družbenopolitične, gospodarske in še marsikater druge. Ta sestavek obravnava žrtve med zakoncema le z viktimološke plati, čeravno se hkrati s tem odpira dosti drugih, kot so zgodovinske, pravne, sociološke, psihološke itd. Nasilje med zakoncema ima gotovo več razsežnosti in kot tako je hkrati največkrat po svoji etiološki vsebini tudi zastrto pred radovednostjo — četudi znanost. Od tod se seveda nasploh najprej zastavljajo vprašanja, kolikšna je resnična razsežnost nasilja v zakonski zvezi in koliko ga je še v družbi na določeni stopnji razvoja mogoče še prenašati, ne da bi občutno posegali v razmerja, tako ali drugače oblikovana v tisočletni človeški zgodovini. V družbi, še toliko bolj pa v družini, je nasilje sredstvo za podrejanje šibkejših, manj sposobnih, neposlušnih in neprilagojenih.

Preteklost nam kaže, da se nasilju ni mogoče izogniti in tudi ni upanja, da bi ga preprečili. Najbrž ga je nekaj sploh potrebno, toda koliko? Merila so gotovo lahko različna in

zapri vse dovode do plinske naprave, izključili električni tok na električnih napravah, ugasnili grelne naprave, ki lahko povzročijo požar.

— Ali ste odmaknili gorljive predmete od segretyh naprav?

— Ali ste ugasnili električne svetilke oziroma druge vrste svetilnih teles?

— Ali ste izključili radio in televizor, kadar močno grmi in treska, oziroma kadar zapuščate dom?

— Ali imate posode s kurilnim oljem in plinske jeklenke spravljene na varnem?

— Ali imate vžigalice in vžigalnike na takem mestu, da jih otroci ne morejo doseči?

Dejavnosti v mesecu požarne varnosti industrijskega gasilskega društva Novoteks:

— Organizirali smo meddruštveno gasilsko tekmovanje IGD Predilnica Metlika in IGD Novoteks, gasilskih enot in pripadnikov civilne zaštite,

— v otroškem vrtcu v Bršljinu smo izvedli predavanje in praktični prikaz gašenja z ročnimi gasilnimi aparati,

— požarnovarnostna komisija je pregledala vse obrate in oddelke v Konfekciji Vinica, Predilnici Metlika in DO Novo mesto,

— usposobili smo vse člane

Gasilskih enot civilne zaštite za taktične vaje in nastope,

— izveden je bil seminar in preizkus znanja o protipožarni zaščiti za vse desetarje in dežurne gasilce,

— v dogovoru z direktorji tozdov, vodji obratov in vodji izmen smo pripravili ponovni

seznam gasilskih trojk in program izobraževanja po obratih in izmenah.

Tako je bil plan dela IGD Novoteks Novo mesto za požarnovarnostni mesec v celoti realiziran.

IGD NOVOTEKS

Gasilsko tekmovanje v predilnici Metlika

V okviru požarnovarnostnega meseca, ki je bil oktobra, smo organizirali tradicionalno gasilsko meddruštveno tek-

movanje, katerega so se udeležile gasilske enote in pripravniki civilne zaštite.

Tekmovanje je bilo zaradi

Ženska desetina IGD Novoteks iz predilnice Metlika, ki je dosegla prvo mesto.

zadržanosti nekaterih članov planirano za 10. november in je potekalo po pravilniku Gasilske zveze Slovenije v Predilnici Metlika. Gasilske desetine in pripadniki civilne zaštite so se za tekmovanje zelo dobro pripravili, kljub temu da se često pojavljajo težave zaradi večizemskega dela in drugih razlogov.

Organizator tekmovanja določil tri težavnostne discipline, in sicer tridelno vajo z motorno brizgalno (suha izvedba), hitrostno gašenje požarov z ročnimi gasilnimi aparati in preizkus znanja iz gasilstva na testni podlagi.

Na tekmovanju so bili prisotni tudi predsednika IGD Novoteks, Predilnica Metlika, Stane Jelenčič, predsednik IGD Novoteks iz Novega mesta, Ivo Ivkovič ter načelnik občinske gasilske zveze Novo mesto Mihael Horvat. Tekmovanje je potekalo zelo disciplinirano in vzorno brez kakršnihkoli pripomb ali zastojev. Vodja tekmovanja, poveljnik Stanko Vaupotič, je po končanem tekmovanju objavil rezultate in uvrstitve posameznih desetini. Prvo uvrščene desetine so prejele pokale v trajno last, ostale desetine pa diplome za sodelovanje, katere pa bodo

(Nadaljevanje na 12. strani)

odvisna od tistih, ki so nasilni, in seveda drugačna pri tistih, ki ga morajo trpeti. Toda, kdor je močnejši, je vedno uveljavljal svojo voljo drugim in jo vsiljeval s sredstvi, ki so mu bila pri roki. Tako v družbi kot v družini. Ali ne gre morda potemtakem le za humanizacijo nasilja, če ga že ni mogoče preprečiti, spričo tega da se venomer pojavljajo poleg starih nove oblike zoper nove žrtve in da se prilagaja spremenjenim socialnim, gospodarskim, političnim, psihološkim in drugim razmeram.

Družina ne more biti boljša kot družba, v kateri je. Zakonca ne moreta biti bolj humana, kot je povprečje v družbi, kar ne velja le za telesno, marveč tudi za duševno nasilje. Če je tako, je mogoče razmere v družini in med zakoncema zboljševati le s humanostjo v družbi. Ta naj bi bila vzor, ki bi ga posnemali, naj bi bila prva premisa za ustrežnejša razmerja tudi med zakonci. Ker pa se v družinskem življenju vendarle pričakujeta ljubezen in prijaznost, ne pa jeza in škodljivost, in ker postajamo občutljivi za konflikte v zakonski zvezi, je nemalo prizadevanj za boljše sožitje prav v tej primarni skupini.

Raziskave v svetu ugotavljajo, da se nasilje povezuje s stereotipnostjo v razumevanju spola, z neenakostjo med moškim in žensko in z različnostjo v porazdeljenosti moči. Zato je največ nasilja nad žensko med spodnjimi družbenimi plastmi, med gospodarsko prikrajšanimi in obrobniimi itd. Ali drugače povedano, revščina je povezana z nasiljem, in ne le z njim, tudi z alkoholizmom in še s čim. Toda to hkrati vzbuja pomisleke zoper očitnost nasilja v družinah spodnjih slojev in prikritost pri vseh drugih, v katerih nasilje zaradi moči in drugih priložnosti usmerjajo kam drugam, morda celo v socialno dopustne načine. Prav zaradi tega velja večja pozornost kakršnemukoli nasilju v družbi in ne le tistim oblikam, ki so očitne in pri ljudeh, ki so revni

in na dnu družbene lestvice. Zanje so morda žene in otroci resnično edini objekt, nad katerim lahko kakorkoli brezskrbno pokažejo svojo moč in nasilnost.

Za nasilje v družini je često značilno, da se ga naučimo od drugih in ga posnemamo. Iz prejšnjega rodu se prenaša na naslednjega. Postaja kulturni vzorec, po katerem je pretepajočega moža pretepel njegov oče, morebiti še z materjo vred. Zato bo tak zakonec pretepal svojega sina, to pa bo na podoben način zlorabljal svojega otroka. Hkrati pa spoznavajo, da tudi nasilja v družini ni mogoče pojasniti z eno samo teorijo, kar smo poskušali prikazati tudi v tem sestavku. Nenazadnje pa se pogosto pokaže, da sta oškodovanec in storilec »žrtvi« določenih razmer. Zato so ukrepi, domnevna pomoč pravzaprav gašenje požara, ne pa odpravljanje vzrokov tega razvijajočega se zla, v katerem se postavlja tudi vprašanje, kaj potem, ko se vanj vpletajo dejavniki izven družine.

Dejstvo, da v Jugoslaviji nimamo kaj dosti podatkov o nasilju med zakoncema, ki ga dokaj diskretno obravnavajo pregonski organi ali vanj posegajo še centri za socialno delo, nakazuje potrebo po večjem (tudi raziskovalnem) zanimanju zanj.

(IZBRAL IN PRIPRAVIL)
F. B.

KAKO OBLEČENI ZA SILVESTROVO?

Spet je leto naokoli, za nekatere žalostno, pa spet veselo. Prav tako je tudi v modi, kajti modne novosti se spreminjajo in kar težko jim je slediti.

Mnogi zmed nas ostanejo za najdaljšo noč v letu kar doma ali s prijatelji, morda pa tudi v prijetnem razpoloženju in v veseli družbi. Vsak pa že vnaprej premišluje, kako se bo oblekel za to priložnost. Navada je že taka, da naša garderoba deluje nenavadno, triumfalno, z mnogo blišča, sicer pa je precej odvisno od tega, kje in kako praznujemo. Če gremo v krog prijateljev, torej zaključene družbe, je precej primerno, če smo svečano, vendar še vedno malo bolj športno oblečeni že zaradi same praktičnosti.

Ker se v večji meri prepuščamo plesu, naj bi bilo naše oblačilo čimbolj primerno gibanju. Za ženske in dekleta so primerna krila v kombinaciji z lahkimi vrhnijimi deli, obleke iz lahkih tkanin v modernem dekoltiranem stilu pa tudi hlače, katere so najraje oprijete

posebno za takšno priložnost v kombinaciji svilenih zgrgnih delov.

Sicer smo že navanjeni da je noveletna garderoba vse svetleča, torej iz materialov, v katere so vpletene niti iz umetnih svelečih surovin, pa našiti razni gumbi z enakim učinkom, trakovi ter razni dodatki.

Že prej smo omenili, da je športni stil tudi zelo uporaben s kombiniranjem pletenin v svetlo srebrnih odtenkih in dodajanjem črne ali modre barve. Prileže se tudi kombinizon iz lahkega materiala in z raznimi detajli. Če nam žep dopušča, oblečemo tudi usnje s krznom, vendar to v primerih, da se ne prepuščamo družabnim igram.

Vendar danes moramo biti bolj praktični, kajti kar oblečemo v noveletni noči, naj bi kasneje nosili tudi ob drugih priložnostih ali pa tudi vsak dan. Torej si izberimo kaj, kar bo modno, prijetno za nošnjo, pa navsezadnje tudi ceneje, saj si vsak kupuje po možnostih. Raje ne pretiravajmo z dra-

gimi oblačili, katerā niso niti praktična, pa tudi poceni ne.

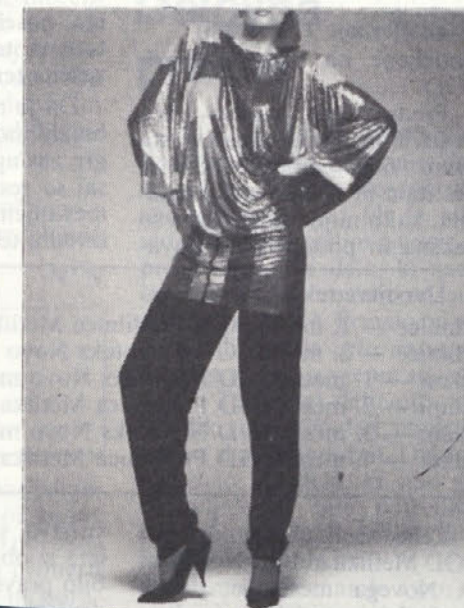
Če pa zbiramo materiale, da si sami sešijemo, kar je še najbolj priporočljivo, izbirajmo med sateni, svilo, čipkami, yerssejem pa tudi prej omenjeno pletenino. Vse to kombiniramo v večerne obleke za žene.

Pri moških je le nekoliko lažje in svobodnejše. Predvsem se navdušujemo nad klasično modno obleko z metuljčki in izbranimi kravatami. Drugi so morda bolj za casual stil, kar pomeni stil za prosti čas v kombinaciji kot pri dekletih s pletenimi in usnjem, katere bomo še radi nosili v naslednjem letu.

Torej, kako se naj oblečemo? Predvsem praktično, udobno, poskušajmo kombinirati staro z novim, in konec leta bo lahko prijetnejši, kot si mislimo. Pa srečno!

MARJAN PODLOGAR

Srečno 85

(Nadaljevanje z 9. strani)

podeljene na občnih zborih IGD.

Predsednika društev, Ivo Ivkovič in Stane Jelenič, sta vsem nastopajočim desetim čestitala in v nagovoru naglasila, kako nujna in koristna so takšna in podobna tekmovanja.

Uvrstitve tekmovanja:

- članice — 1. mesto IGD Predilnica Metlika
- članice — 2. mesto IGD Novoteks Novo mesto
- člani — 1. mesto IGD Novoteks Novo mesto
- člani — 2. mesto IGD Predilnica Metlika
- člani — 3. mesto IGD Novoteks Novo mesto (pripadniki CZ)
- člani — 4. mesto IGD Predilnica Metlika (pripadniki CZ)

Želja vseh članov društev IGD Metlika in IGD Novoteks iz Novega mesta je, da se medsebojno sodelovanje okrepi na področju požarnega

nja, posebno, ko so vključene tudi enote pripadnikov civilne zaščite ter članice.

Da je tekmovanje potekalo brezhibno in polnoštevilno, gre zasluga tudi vodstvu DO, saj so resno pristopili z razumevanjem k organizaciji in izvedbi tekmovanja.

varstva, saj vemo, da prejšnja leta iz objektivnih razlogov ni bilo pravega sodelovanja med društvi.

STANKO VAUPOTIČ

Izdelava kroja za domačo uporabo

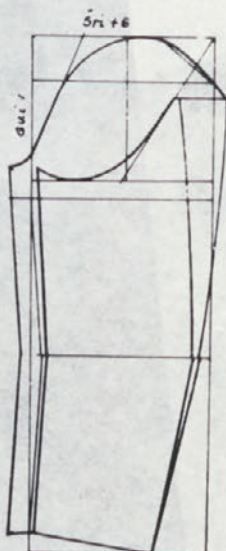
V prejšnji številki glasila smo izvedeli nekaj osnovnih napotkov, kje in kako priti do zelenega modela. Vendar vemo, da kroji in velikosti za vse postave ne obstajajo, zato si narišemo osnovo kroja za oblačilo kar sami doma.

Kako to storimo? Pa pogledimo:

Marsikdo med nami se sprašuje, kako naj izriše oziroma na kakšen način priti do dobrega kroja, ki bi kar najbolj ustrezal in pristajal naši postavi. Pri merjenju telesnih mer obstajata dva načina, in to tako imenovani krojaški način ter industrijski. Prvi način je zelo uporaben za kasnejše risanje kroja, kajti tu si vzamemo prav vse mere, tako da ni treba izračunavati nekaterih mer, če nimamo pred sabo obrazcev za to. Pri drugem načinu pa moramo jemati samo osnovne mere. Vse ostale pomožne mere pa si izračunamo na podlagi osnovnih mer. Ta slednji način je nekako boljši, kajti dopušča razne spremembe pri samem izgledu in v osnovi krojnih delov.

Torej odločili smo se za drugi način. Kako sploh začeti? Najprej si izmerimo osnovne mere, kakor smo že omenili. Te pa so: cela dolžina, označena s CD, pomeni dolžino jakne, hlač, itd. Merimo od sedmega vratnega vretenca na vratu, kateri je izrazit, pa seveda do želene dolžine. Pri kroju jakne, hlač, itd. Merimo od sedmega vratnega vretenca na vratu, jakne, recimo,

HD	46-100
Prs.Š	98
PŠ	88
BŠ	80,4
DR	64
G.vl. = $\frac{1}{2} Prs. + \frac{1}{4} HD + 2,5$	26
Šr. = $\frac{1}{4} Prs. + 16$	48,2
VI = $\frac{1}{4} Prs. + 3,5$	8,4
HŠ = $\frac{1}{4} Prs. + 1,5$	22,1
Šad. = $\frac{1}{10} Prs. + 3,5$	13,1

potrebujemo še naslednje mere: prsna širina (prs. š.) Dobimo jo tako, da merimo v višini pazduhe okoli prsi. Pri nanašanju mer kasneje dodamo še nekaj centimetrov za komocijo, če hočemo imeti ohlapnejši kroj. Kadar imamo izrazit pasni del, si izmerimo pasno širino (PŠ) zaradi všitkov. Nato merimo bočno ali kolčno širino (BŠ). Hrbtna dolžina (HD) je tudi osnovna mera kot prikaz, kje na dolžini jakne merimo pasno širino oz. pas. To lahko vidimo na skici. In še zadnja osnovna mera je dolžina rokava (DR). Merimo jo z ramena po normalni drži roke z zunanje strani do želene dolžine. Osnovne mere imamo, potrebujemo pa še pomožne, katere dobimo na naslednji način z izračunavanjem.

HS — hrbtna širina računana z obrazcem $2/10$ prs. š. = 2,5 cm;

Š. S. d. — širina srednjega dela $2/10$ prs. š. + 3,5 cm;

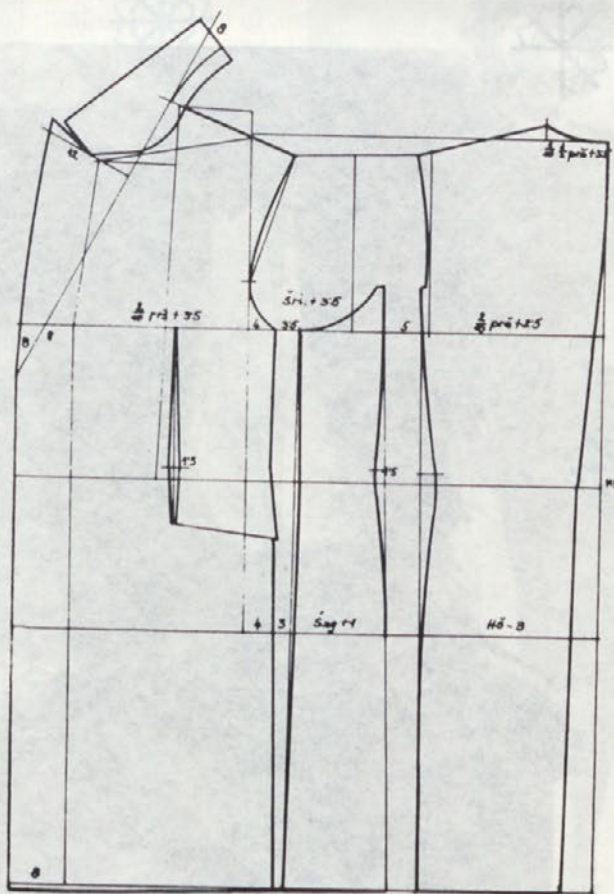
VI — vratni izrez z obrazcem $1/10$ polprsne širine + 3,5 cm;

G.r.i. — globina rokavnege izreza $1/8$ prs. š. + $1/4$ HD + 2,5 cm.

Tako, sedaj imamo vse potrebne mere za risanje osnove. Na kakšen način in kako rišemo, je razvidno iz skice. Ko imamo narisano

osnovo, pričnemo še z modelacijo in spreminjanjem po zelenem modelu in okusu ter trenutni modi. Kako modeliramo rokav in osnovo, pogledimo na skico. Torej potrebujemo nekoliko vztrajnosti in pribor za risanje. Izrezane krojne dele prenesemo na material in izrežemo. Pa veliko sreče pri delu!

MARJAN PODLOGAR

TEENS®
TEENS®

Za tarnanje in godrnjanje boljšo nagrado?

Čeprav me je pisec članka »O nagrajevanju po delu« prehitel, bom vseeno tudi jaz dopisala svoje mnenje.

Mislím, da je prav, da se tudi v naši DO dotaknemo in enkrat končno razrešimo pereči problem nagrajevanja. Jasno mi je, da to še zdaleč ni enostavno. Vendar vsak izmed nas lahko le malo pogleda okrog sebe in preceni, koliko ljudi resnično dela, koliko pa jih brez dela presedi ali prestoji cel mesec in tako pričaka svojo plačo.

Dokler bomo v naši DO podpirali »lahkokruharje«, jih še dodatno nagrajevali in pustili dremati, kot smo jih do sedaj, se ne more spremeniti na bolje. Niso samo tisti krivi, katerim se ne ponuja dovolj umskega ali fizičnega dela, ampak seveda tudi predpostavljani, ki so te ljudi postavili ali »forsirali« na ta delovna mesta, sedaj si pa zakrivajo oči in njihovega brezdolja »ne vidijo«.

Kako lepo bi bilo, ko bi bili resnično plačani po delu! Tako pa: bolj tarnaš, bolj godrnjaš, bolj si nagrajen — to je, na žalost, naše načelo!

Za primer: miren, skromen, deloven, pa naj bo za strojem ali v pisarni, ostaja neopazen od prihoda v DO pa do upokojitve. Ko odide v zaslužni pokoj in nastajajo problemi na tem delovnem mestu, šele opazimo, kako zahtevno je to delo in koliko truda je vložil delavec, ki ga sedaj ni več.

Ne vem, zakaj moramo tako dolgo čakati na novo sistemizacijo delovnih mest?

Če hočeš, da se določena dela in naloge primerno nagradijo (ker se je obseg in narava dela z leti močno spremenila in povečala), posreduješ komisiji in dobiš negativen odgovor oz. zavrnjeno prošnjo z obrazložitvijo: ZAMRZNITEV.

Poglejmo primer čistilk. Ocenimo njihovo delo in kvaliteto dela. Vidimo, kako velike so razlike, plačane pa so vse enako. Zakaj bi se torej trudile, če niso pravilno stimulirane?! Delovnih mest z istim nazivom in enako ocenitvijo, vendar z različnim obsegom, pa je v naši DO veliko.

Ali bomo kdaj dočakali, da ocenitve ne bodo krojene za posameznike, ki določena dela

in naloge opravljajo? Še vedno je vse odvisno od tega, kdo si in kako se pišeš. Roko na srce in priznajmo si, da je to res.

Rekli boste: »To jaz vse

vem, a kaj ko sam ne morem ničesar storiti!« Zato pa združimo moči vsi skupaj, izoblikujmo naš drugi dom, da bodo naši odnosi čisti, dobri in iskreni, tako bodo tudi rezultati kvalitetnejši.

Čistega vina si natočimo — zaslužno plačo si razdelimo!

N. N.

Telefon in živčni ljudje

Vemo, da je v zadnjem času telefonska zveza po Jugoslaviji zelo slaba. To pa nas zelo moti pri vsakdanjem delu in nas napravi živčne. Trenutno je zveza slaba zato, ker precej zamenjujejo v PTT avtomatske telefonske centrale ter imajo premalo dostavljene uvožene, že plačane opreme.

Dejstvo je, da živčno napetost povzročajo v podjetju tisti, ki imajo možnosti posluževanja z zunanjo linijo. Takih telefonskih priključkov imamo v naši delovni organizaciji kar 84 in vsi so priključeni na 12 glavnih spojih, zato ni čudno, da je številka 23-030 precej zavzeta.

Krivi smo sami, ker nismo dovolj disciplinirani. Telefon je za nujne kratke in jedrate pogovore, ne pa tako, kot delajo določeni.

Predlagam vam naslednje: če ne dobite linije takoj, kadar jo želite, morate malo počakati, ker v nasprotnem primeru zablokirate centralo in porabite več linij — a govorili še vedno niste zaradi zasedenosti.

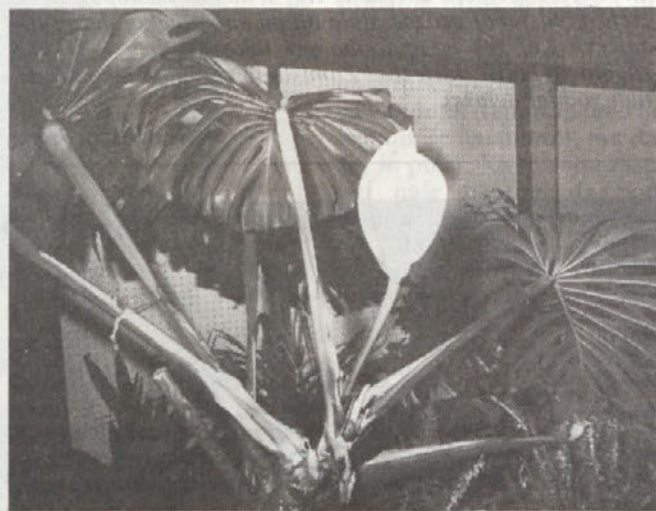
V tem primeru pa se ni treba razburjati in preklinjati telefonista, kajti tudi jaz sem človek, ki je priklenjen 8 ur na telefonsko slušalko. Slovenski normativ pa je 6 ur dela v telefonski centrali.

Istočasno vas prosim, da ste do centrale bolj obzirni in telekse prinašate čitljivo napisane in podpisane ter pravočasno.

Žalostno je tudi to, da tako velika DO, kot je Novoteks, nima telefonske govorilnice.

V letu 1985 vam vsem želim dosti osebnega zdravja, veliko poslovnih uspehov in več mesedbojne kolegialnosti.

Telefonist IVAN

To je cvet mousteree (filodendroma), za katerega pravijo, da cvete vsakih sto let. Vzcvetel je v našem obratu družbene prehrane.

Žal pa pri nas ni veliko ljubiteljev rastlin, saj je bil že drugi dan cvet utrzan in vržen v korito za rože.

Sprašujemo se, komu je bil ta redek primerek (kot tudi ostale rože) v napoto?

Delovna praksa

Od 12. do 23. 11. 1984 praksa v Novoteksu. Štirinajst dni ni veliko, vendar dovolj, da spoznaš stvari, ki jih še nisi videl. Pri tem mislim na delo v proizvodnji, na delo, ki nam bo kaj kmalu znano, včasih morda še preveč. Prvi dnevi so nam bili morda celo naporni in dolgočasni, a vsemu se privadiš. Teh deset delovnih dni bi lahko dali v en dan, namreč bili so si zelo podobni. Delo je pač delo. Za delo, ki smo ga opravljale, je bilo potrebno pokazati vsaj malo dobre volje in tudi natančnosti. V tem času smo se seznanile s posameznimi operacijami dela, vendar to je šele malo tiste pridnosti, ki jo bomo morale pokazati kot redne delavke. Ob delu opaziš in vidiš veliko. Vidiš, kako delavke delajo, hitijo, da dosežejo normo, da služijo kruh z marljivostjo, in vendar kljub vsemu s kančkom nasmeha in dobro voljo.

Pri opravljanju prakse ni bilo težav, razen če smo jih delale me praktikantke. Na posameznih delovnih mestih so nas sprejeli lepo in kar je največ, zaupali so nam. Mislim, da smo tudi me bile dokaj »pridne«. Delavke so bile ob vsakem času pripravljene, da so nam pomagale pri delu, svetovale in odgovorile na naša zastavljena vprašanja. Če smo kaj narobe naredile, smo popravile, in zdaj, ko smo se seznanile s posameznimi operacijami dela, smo delo kar vzljubile in se navadile nanj. Z vsemi delovnimi mesti, ki so nam jih zaupali, smo bile zadovoljne. Le dekleta, ki so likale, so se pritoževale, kako je težko. Drugih težav pa ni bilo.

In še na koncu. Kljub temu da je šla ura zelo počasi, smo »preživele« in se zahvaljujemo vsem, ki so imeli z nami kakršnokoli delo.

JANA FINK

Moje pripravništvo v Novoteksu

V tekstilni tovarni Novoteks sem se zaposlila 23. julija tega leta. Do tedaj sem tu kot štipendistka že dvakrat opravljala počitniško prakso, tako da mi delovna organizacija ob prihodu ni bila čisto neznana. Na kadrovskem oddelku sem izvedela, da bom delala v finančno-računovodskem sektorju.

Na začetku pripravništva sem spoznavala delo na oddelku investicij in kreditov. Tu sem ostala skoraj dva meseca. Na eni strani sem se seznanila s kreditnim poslovanjem Novoteksa, na drugi pa z investicijami, od prijave do financiranja le-teh.

Naslednji teden sem delala na plačilnem prometu. Spoznala sem menično poslovanje, plačevanje s čeki, kako potekajo plačila prek žiro računov. Največ sem pomagala pri vnašanju podatkov v računalnik. Nekaj časa sem ostala v materialnem knjigovodstvu, kjer vodijo analitično evidenco materiala in drobnega inventarja. Ogledala sem si kartoteko, v kateri so zbrani in urejeni analitični konti in se seznanila z dokumentacijo, na podlagi katere knjižijo spremembe na posamezne konte.

Zatem sem spoznala oddelke stroškovnega knjigovodstva, kjer se opravljajo obračuni stroškov proizvodnje po variabilnih planskih cenah. Tu sem ostala toliko časa, da sem izdelala obračun aperture za september.

Nekaj dni je bilo namenjenih ogledu tozda Tkanina. Spoznala sem delo v predilnici, tkalnici, pripravi, pletilnici in oplementilnici. Sledil je tozda Konfekcija Novo mesto. Tu sem si ogledala modelarnico, šablonarnico, krojilnico, predmontažo, montažo in zamontažo. Spoznavanje obeh tozdov je bilo izredno zanimivo. Nikoli si nisem predstavljala, kako dolgo in zahtevno pot mora opraviti vlakno, da iz njega nastane tkanina oziroma konfekcijski izdelek, ki ga srečam v trgovini.

Zelo me je pritegnilo tudi delo v dessinaturi, kjer oblikujejo nove proizvodne programe tkanin, in pri modnih kreatorjih, kjer se rojevajo novi izdelki. V tem sklopu sem obiskala tudi prodajni in izvozni oddelek.

Sledil je kadrovsko-splošni sektor, kjer so mi predstavili

delo vseh oddelkov v njegovem okviru: kadrovskega, splošnega z obratom družbene prehrane, pravno-samoupravnega in varstvenega.

Nazadnje sem delala na saldakontih kupcev in saldakontih dobaviteljev, kjer vodijo analitično evidenco terjatev do kupcev oziroma obveznosti do dobaviteljev. Za tadva oddelka sem vnašala vknjižbe v računalnik, predvsem račune in plačila le-teh z menicami in virnanskimi nalogi. Zaradi časovne stiske sem večkrat ostala tudi popoldne.

V Novoteksu delam skoraj pet mesecev. Spoznati moram še delo nabave in oddelka analiz. Na koncu me čaka strokovni izpit in moje pripravništvo bo končano. Reči moram, da mi je čas v DO Novoteks zelo hitro mineval, najbrž zato, ker sem povsod imela polne roke dela. V tem času sem se veliko naučila. Spoznala sem veliko novega, tako v proizvodnji kot v DSSS. Zelo sem hvaležna

sodelavcem, ki so me povsod lepo sprejeli, predvsem pa so mi bili pripravljeni razložiti svoje delo in so me tudi vpeljevali vanj. Poleg samega dela je zame najpomembnejše, da delam med ljudmi, s katerimi se

dobro razumem. Upam, da bo tako ostalo tudi v prihodnje, ko bom opravljala dela in naloge, na katere bom dodeljena po opravljenem strokovnem izpitu.

VESNA ŠPEHAR

Pripravnica

V letu 1980, ko sem se odločila za poklic ekonomskega tehnika, si nisem mogla misliti, da bodo štiri leta šolanja tako hitro minila. S precejšnjo mero strahu sem prestopila prag ekonomske srednje šole z željo, da bi jo nekoč uspešno končala in se zaposlila v poklicu, za katerega sem se odločila. Ta štiri leta pa so minila zelo hitro in kar težko mi je bilo, ko sem se morala ločiti od sošolcev in šolo zamenjati s službo.

Meseca julija sem kot pripravnik prišla v DO Novoteks. Že med šolanjem sem tukaj kot štipendist opravljala redno počitniško prakso, vendar

pa sem se vseeno bala, kako me bodo sodelavci sprejeli. Toda nazadnje sploh ni bilo tako hudo, kot sem si predstavljala. Svoje pripravništvo sem začela v finančnem sektorju na oddelku likvidature. Kmalu sem se seznanila s potekom dela in dokumentacijo in tudi delo mi je postalo všeč. Vendar pa tu nisem ostala dolgo.

Moja naslednja postaja so bili saldakonti kupcev, ki spremljajo stanje in gibanje terjatev do kupcev. Ravno v času, ko sem prišla v DO, so tu začeli z obdelavo podatkov na računalniku. Vsak začetek je težak, ko pa je delo enkrat že utečeno, je mnogo lažje.

Zavest, kje si?

Zopet je za nami 29. november, dan republike, ki smo ga počastili z raznimi prireditvami, delovnimi zmagami in dosežki. Tudi delavci v Novoteksu smo imeli proslavo v počastitev tega praznika. Proslavo nam je pripravila naša kulturna komisija s sodelovanjem otroškega vrtca in pevskim zborom. Toda sprašujem se, kaj smo naredili vsi mi ostali. Delavci Novoteksa, kje je naša zavest, zakaj podcenjujemo krvave dosežke naše revolucije. Proslavo smo pripravili, nismo pa zagotovili udeležbe. Kaj si mislijo nastopajoči, ko zrejo pred seboj prazne stole ali pa samo nekaj deset gledalcev? Kaj res ne moremo pri tako velikem kolektivu zagotoviti boljše udeležbe? Zamislimo se malo vsak pri sebi, tudi vodilni delavci.

BRANE BEC

Božidar Jakac: Novo mesto pastel, 1954

Poleg dela v skupnih službah sem imela v času petih mesecev priložnost spoznati tudi delo v neposredni proizvodnji. Že od prej sem vedela, da Novoteks poleg konfekcije izdeluje še metrsko blago, a samega poteka dela od začetne surovine do končnega proizvoda — tkanine si nisem znala predstavljati. Postopek ni preprost. Na začetku imamo neskončen pramen, ki ga v konvertirnici razrežejo, dvojijo in raztezajo, v barvarni pobarvajo. V predilnici dobimo prejo, ki gre prek priprave v tkalnico, kjer je končen proizvod tkanina. Preden pa jo lahko ponudimo kupcem, je potrebno opraviti še veliko dela. Delo v proizvodnji je kljub sodobni opreči marsikje še zelo naporno in zahteva od delavca precejšen napor in vso zbranost, da lahko doseže zastavljene norme.

Bliža se konec leta, s tem pa tudi konec mojega pripravništva. Ob pomoči sodelavcev in mentorice sem se naučila že marsikaj, toda zavedam se, da to še zdaleč ni dovolj in šele z leti si bom nabrala več izkušenj. Sicer pa se učimo vse življenje.

MARTA JUNC

Srečanje v Šmarjeških Toplicah

Ne preveč lep dan v začetku oktobra je bil za nas upokojujence Novoteksa presenečenje.

Imeli smo izlet v Šmarješke Toplice. Zbrali smo se na avtobusni postaji pred Metro-polom.

Že sam začetek je bil nadvse prigrčen, ker smo se srečali nekdanji delavci in delavke Novoteksa. Veseli smo bili snidenja. Toda najlepše je bilo še pred nami.

Z upokojenci Predilnice Metlika in novomeškimi nas je bilo kar okrog 150, za tri polne avtobuse.

Ko smo prispeli na cilj, smo si najprej ogledali preurejeno okolje, nato pa še notranjost zdravilišča. Nekateri še niso bili v toplicah, odkar so prenovljene. Bili so presenečeni, kako blizu Novega mesta imamo tako lepo zdravilišče, poleti pa tudi odprt zunanji bazen za vse občane, ki si

želijo počitka v lepi kotlinici Šmarjeških Toplic.

Po sprehodu nas je tov. Kranjčič odpeljal v lepo jedilnico, kjer smo imeli izdatno kosilo. Seveda tudi dolenskega cvička ni manjkalo.

Tako podprti in okrepljeni smo se sprostili, veselo zaplesali, saj je bila glasba kot nalašč za starejše. Plesale smo kar ženske med seboj, ker ni bilo veliko plesalcev. Nato smo še veselo peli, vse do osmih zvečer. Peli smo sloven-

ske narodne pa tudi partizanske pesmi. Iz vsega srca je lepo zadonela naša pesem. Kar ne morem si predstavljati, da nekdanji delavci in delavke Novoteksa brez vaj in pevo-vodje lahko tako lepo zapoje-mo.

Želimo si še veliko takih srečanj, vsaj dvakrat na leto.

Vsem organizatorjem tega izleta se vsi lepo zahvaljujemo.

IVANKA VIČIČ

Bršljin 54, Novo mesto

NASTOPAJMO!

O KULTURNIH PRIREDITVAH OTROK

Nastopanje otrok je morda najzahtevnejša naloga in cilj vzgojnega dela, saj terja od vzgojitelja veliko izvirnosti, praktične domiselnosti, veliko organizacijskega dela, skrbnih metodičnih priprav ter dobro poznavanje posameznih otrok v določeni skupini.

Vzgojitelj je pred trdo preizkušnjo, da v nekaj minutah predstavi vsakega otroka, vključenega v skladno delujočo skupino otrok. Zados-titi mora pričakovanjem staršev, ki so poglavito občinstvo ob nastopanju otrok. Poleg tega pa mora željo vseh staršev, da se ravno njihov otrok »iz-kaže«, uskladiti s širšimi družbenimi pričakovanji po čim številnejšem javnem nastopa-nju. Nadalje je potrebno nastopanje otrok tematsko prilagoditi potrebam prireditev in proslav, jim dati ustrezen umetniško-pedagoški okvir in ga v zadnjih trenutkih pred nastopom še navdihniti, mu dati žar in polet. Kako torej zastaviti naše napore, da bodo rezultati zadovoljili širšo družbo, starše, otroke in naša strokovna prizadevanja?

Nastopanje nam navadno predstavlja javni prikaz prizadevanj in udejstvovanja na področjih umetnosti in kulture, športa in zbirateljstva... V vseh oblikah nastopanj zasledimo njihovi skupni značilnosti: doživetje prazničnosti nastopanja in doživetje napetosti in treme.

Nastopanje ima vedno nekoliko vzvišen tón čustvenega razpoloženja, ki preveva nastopajoče in gledalce ter daje prireditvi praznični značaj. Saj tudi je večina prireditev veza-na na praznovanja in spominja.

Druga značilnost nastopa-nja pa je čustvo, to je trema. Nastopajoči so v zahtevnem položaju, ko morajo pred občinstvom pokazati svoje znanje, spretnosti, zmoglosti... Nastopajoči se trudijo, da bi si občinstvo pridobili, ga prepričali, želijo njegovo odobravanje. Odtod tudi trema in strah, ali se bodo dovolj izkazali in ustregli pričakovanjem. Čim bolj so nastopajoči usmerjeni k občinstvu, tem večja je napetost in čustvena obremenitev. Čim bolj so nastopajoči usmerjeni v dejavnost samo, v užitek in veselje v dejavnosti, manj so obremenjeni s socialnimi pritiski. Tega se mora vzgojitelj zavedati in otroke spodbujati.

Nastopanje je torej merjenje moči tistega, ki nastopa, proti občinstvu, ki ga ocenjuje.

(Se nadaljuje)

M. N.

PISMO DEDKU MRAZU

Dragi dedek Mraz!

Ko ti pišemo tole pismo, je še zgodaj. Malo nas že zebe, a snega še ni. Zato ti sporočamo svojo prvo željo: pošlji nam veliko snežink. Z njimi pokrij polje, travnike, hiše in ceste. Ko bo vse to pokrito s snežno odejo, se še ti pripelji med nas. Pripelji se z velikimi lepimi sanmi, kot jih mi rišemo.

Na sankah naj bo vse polno paketov in v njih punčke, pajaci, medvedki, žoge, posodice, oblekice za punčke, plastelin, knjige, lutke, barvice, avtomobili, sanke, kasete in plošče z novimi pesmicami in zgodbami, pa še bonboni, čokolade in pomaranče.

Veliko želja imamo. Obljubljamo pa ti tudi, da bomo v teh dneh bolj ubogljivi, si med seboj pomagali in se imeli radi, da bomo skrbno opravljali naloge, da bomo pridni.

Ker vemo, da imaš zdaj veliko dela, bomo s pisanjem kmalu zaključili. Želimo, da čimprej prideš med nas, saj te težko, težko čakamo. Da pa nam bo krajši čas, se bomo naučili nove pesmice o dedku Mrazu, risali dedka Mraza, poslušali zgodbe o zimi in dedku Mrazu...

Želimo ti srečno pot, lepo te pozdravljamo in ti pošiljamo velik koš poljubčkov

TVOJE ČEBELICE:

Simona, Mihec, Tina, Gregor, Zoran, Borut, Ksenja, Monika, Anita, Klemen, Lea, Nataša, Damjana, Kristina, Martina, Damjan, Roman, Adnan, Marjan, Vlado, Polonca, Matej, Janez, Maja

Okrogla miza ob podelitvi kipca pionirja v OŠ Mirna peč

V okviru tekmovanja RASTEMO POD TITOVO ZASTAVO smo učenci naše šole dosegli 1. mesto in s tem zaslužili KIPEC PIONIRJA.

Na podelitvi in tako imenovani okrogli mizi so se zbrali: predsednik sveta zveze pionirjev Slovenije Franc Kržan, predsednik OZPM Novo mesto Jože Jazbec, sekretarka OZPM Ivanka Mestnik, sekretarka občinske konference ZSMS Novo mesto Nevenka Kulovec, predsednik sveta zveze pionirjev občine Novo mesto Bojan Fink, predsednica DPM in KS Mirna peč Tončka Hočevar, predstavniki družbeno-političnih organizacij iz Mirne peči in borci.

Za okroglo mizo so predstavniki posameznih dejavnosti OŠ Mirna peč poročali o delovanju v interesnih dejavnostih.

Potem je beseda stekla o sodelovanju z drugimi pionir-

skimi organizacijami ter kako spet zbuditi zanimanje učencev za posamezna predavanja. Vrteli smo se okrog vprašanja, kako vzgojiti bodočega krajanca. Spoznali smo, da teže te vzgoje nosi prav osnovna šola, ki nas uči, kako postati pravi samoupravljalec v KS, kako nadaljevati in razvijati interese po končani osnovni šoli v KS. Na voljo so nam KK ZSMS, KUD in športno društvo. Ostale samoupravne dolžnosti in pravice pa lahko uveljavljamo v drugih organizacijah. Ponošni smo, da smo tudi mi del te verige, ki nadaljuje tradicijo NOB in gre po Titovi poti. Prav zato smo se odločili, da bomo na naslednjih JPI spet veselo prijeli za delo.

Na vprašanje, kako smo zaslužili 1. mesto, ni lahko odgovoriti. S trdim delom in še tršo voljo.

ANGELA KOVIČ
8. a OŠ Mirna peč

Veliko beremo

NAŠA KNJIŽNICA

Ker ste prispevali denar za nakup novih knjig, vas bo verjetno zanimalo, kakšno je stanje v naši knjižnici. Ob mesecu knjige vam pošiljamo nekaj podatkov.

CICIBANSKA KNJIŽNICA

V cicibanski knjižnici je 6172 knjig in 699 naslovov. Učenci nižjih razredov imajo

knjige v razredih in v knjižnici. Letos bo 367 učencev nižje stopnje bralo 1500 knjig.

PIONIRSKA IN MLADINSKA KNJIŽNICA

V višjih razredih je 325 učencev. Od tega jih je 298 včlanjenih v knjižnico. Vsak dan si približno 36 učencev izposodi približno 47 knjig. V lanskem šolskem letu je največ knjig prebrala Marija Debevc iz 7. a. Prebrala je 99 knjig. V tej knjižnici je 6990 knjig, naslovov pa je 1172.

STROKOVNA KNJIŽNICA

V strokovni knjižnici pa je 3514 knjig, 1518 naslovov ter 29 revij in časnikov. Sem zahajajo večinoma le učitelji.

To se pravi, da je v naši knjižnici skupaj 16676 knjig. V lanskem šolskem letu pa smo kupili 1073 novih knjig.

Lepo vas pozdravlja novinar

KUMER POLONA
OŠ XII. SNOUB
Novo mesto

Kaj je novega pri nas?

To nalogo smo dobili člani novinarskega krožka. Odločili smo se, da predstavimo novosti naših krajevnih skupnosti.

Obiskala sem Jožeta Brodnika, ki je predsednik krajevne skupnosti. Povedala sem mu, da smo članice krožka dobile

nalogo, da obiščemo predsednika KS in z njim naredimo kratek intervju. Mnogo podatkov pa sem dobila tudi od Franca Sitarja, ki je pred leti vodil krajevno skupnost.

Na moja vprašanja sta tako odgovorila:

1. Kako velika je krajevna skupnost Bučna vas?

»Naša krajevna skupnost šteje 1250 ljudi, to je zadnji podatek.«

2. Kateri so glavni problemi v KS?

»Glavni problemi pri nas so gospodarskega značaja. Problemi so pri urejanju cest, telefonskega omrežja, električno razsvetljavo je treba obnoviti, poseben problem pa so preskrba prebivalstva in prostori za družbenopolitične dejavnosti.«

3. Kakšni so vaši občani?

»Občani se na akcije KS zelo dobro odzivajo, ker čutijo potrebo po boljšem življenjskem standardu.«

4. Kakšni so vaši načrti?

»V KS je najpomembnejši problem modernizacija cest in zagotovitev preskrbe občanom.«

VSI LJUDJE HITIJO

Pri uri slovenskega jezika poslušamo pesem »Vsi ljudje hitijo«. Le kaj bi to pomenilo? Ljudje hitijo, čaz beži. Samo leto dni mi je ostalo za premislek, kam naprej. Zapustiti bo treba osnovno šolo, ki mi je bila kot drugi dom. Morda se bo moje šolanje nadaljevalo drugje, v drugem mestu. Morda pa bo moj drugi dom internat, kjer bom preživela veliko dni.

Vse se bo spremenilo, vse bo minilo. Sklenila se bodo nova prijateljstva. Vendar ostalo bo le eno, dom, kamor se vedno rada vračam.

JUDEŽ JOŽICA
7. b OŠ XII. SNOUB
Novo mesto

Rad hodim v šolo

V prvi razred sem hodil v Bršljinu. Sedaj sem v drugem razredu. Vsak dan se z avtobusom vozimo v šmihelsko šolo. Šola je zelo lepa. Blizu šole je tudi igrišče. Če je lepo vreme, se tam igramo. Pri pouku se imamo dobro. Tovarišica nas veliko nauči. Rad hodim v šmihelsko šolo.

MILAN BLAGOJEVIČ
2. c OŠ XII. SNOUB
Novo mesto

5. Kaj ste naredili?

»V zadnjem času smo modernizirali ceste v devetih vaseh, za vas Kamenje pa smo napeljali nov vodovod, ker stari ni zadoščal. V nekatere vasi smo napeljali telefon ter uredili javno razsvetljavo.«

6. Kaj še morate narediti?

»Krajevna skupnost ima v programu še nadalje posodabljanje cest, pokopališče in društveni dom.«

7. Kako mladi sodelujejo v krajevni skupnosti?

»V glavnem smo s krajani zelo zadovoljni, tudi mladinska organizacija je bila zelo v redu, vendar zadnje čase malo

popušča. Razlog za to je, da nimamo društvenih prostorov, v katerih bi se lahko mladinska in kulturna dejavnost v KS odvijala.«

8. Kako bi mladi lahko pomagali?

»Mladi bi lahko pomagali na vseh področjih udarniškega dela. Lahko bi pripravljali kulturne programe za 8. marec in druge državne praznike.«

Zahvalila sem se jima za pripravljenost in jima obljubila, da ju še obiščem.

NATAŠA TURK
8. a OŠ XII. SNOUB
Novo mesto

Srečanje z Branko Jurca

15 minut čez devet smo se prerinili skozi vrata študijske knjižnice v čitalnico.

Soba je bila nabito polna. Kaj takega! Razgovor še ni stekel. V naših glavah je krožila poglavitna misel: »Branka, kakšno je bilo vaše življenje? Vedro, lepo, žalostno, polno strahu, veselo?« Vse skupaj je preveč vprašanj, da bi mogla nanje odgovoriti v borih dveh urah, ki smo jih imeli na razpolago.

Naše misli so pretrgali stavki uvodnega govora. Bil je kratek, a smo iz njega izvedeli veliko. Koristil nam je. Po končanem govoru je zavlada tišina. Tedaj pa je tih, a še vedno razločen glas pisateljice Branke pretrgal kratek molk? Med glavami je završalo. Z nasmeškom na ustnicah nas je

pozdravila naša sogovornica. Med nami in njo je stekel živahen pogovor. V kratkih uricah smo spoznali njeno življenje, ki je bilo vse prej kot dolgočasno.

Pisateljica je pri sedemdesetih, vendar svoja leta spretno prikriva. Kdor je ne bi poznal, bi mislil, da je stara največ petdeset let. Živahna je kot najstniška deklica, ki je vesela, če lahko vsaj nasek pomoli skozi okno. Bila je kar naprej nasmejana, kar nam da vedeti, da je vesele narave. To lahko vidimo tudi v njenih knjigah, saj v nobeni ni cemeravosti.

Ta po letih stara, po sreču pa zelo mlada ženska, je v naših srcih prižgala dotlej le tlečo iskro mladega človeka, ki je rad svoboden in bi mu vsaka odvečna veriga, ki bi ga vklenila, zagotovo vrezala globoko rano v srce. Ta rana bi marsikoga skelela še po več letih in vprašanje je, če bi se sploh kdaj zacelila.

KUMER POLONA
7. b OŠ XII. SNOUB Novo mesto

Vzdrževanje smučarske opreme

Po končani zimski sezoni vržemo smuči in ostalo opremo v kot in pozabimo nanjo do naslednje sezone. Ko pade prvi sneg, se spomnimo, da je potrebno pripraviti smuči in ne vemo kako bi to storili. Najbolje je, da smuči nesemo na smučarski servis. Lahko pa jih pripravimo tudi sami. Navedel bom nekaj stvari, ki so pomembne za vzdrževanje, pripravo in shranjevanje smuči.

Potrebno je ponovno brušenje robnikov in pa mazanje drsne obloge.

Najprej robnike nabrusimo z grobo pilo in sicer na obeh straneh (sl. 5 in 6), zatem očistimo poškodovane dele drsne obloge in vdolbine zalijemo z polietilensko snovjo, ki jo dobimo v obliki svečk (sl. 7). Odvečno polietilensko snov odstranimo in drsno oblogo zgladimo s pomočjo jeklenega strgala (sl. 8). Sledi fino brušenje robnikov, katero opravimo s fino pilo in brusnim papirjem (sl. 9, 10 in 11). Tako so rabljene smuči pripravljene za mazanje. Naslednji postopek pa velja za nove in stare smuči.

Na določenem delu na robnikih odvajamo ostrino v dolžini 20 cm v krivini in 10 cm v zadnjem delu smuči in namažemo drsno oblogo (sl. 1, 2, 3).

Smuči namažemo tako, da najprej očistimo drsno oblogo z alkoholom, potem nanese možo s pomočjo likalnika,

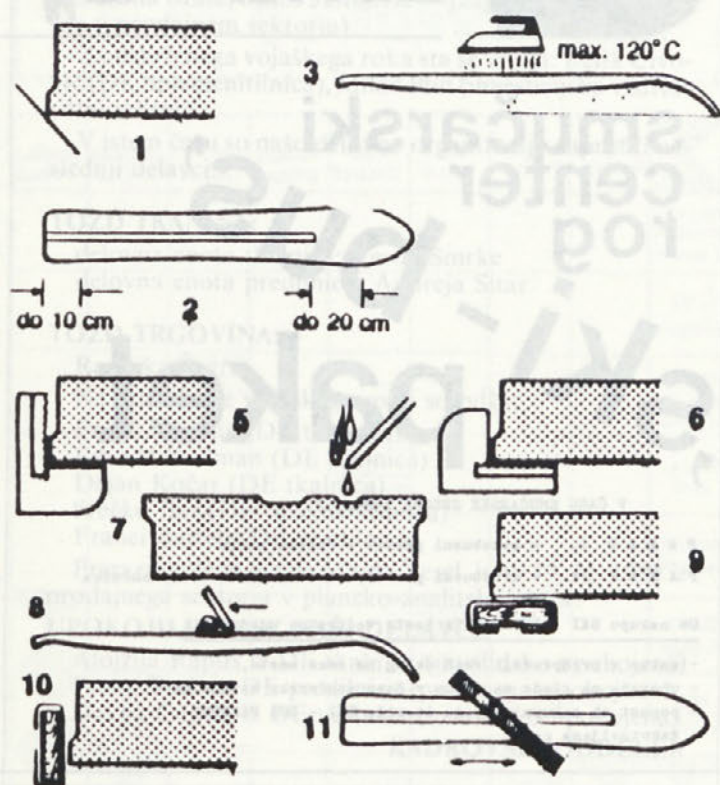
temperatura ne sme presegati 120 °C, ker sicer lahko poškodujemo drsno oblogo in uničimo mažo (sl. 3). Ko se maža ohladi, začnemo s fino obdelavo drsne obloge. S strgalom odstranimo odvečno mažo, nato jo s pluto ali krpo močno zgladimo. Tako pripravljene smuči lažje krmarimo in prihranimo več telesne moči. Po končani sezoni smuči očistimo in drsno oblogo zaščitimo s smučarskim voskom, da preprečimo oksidacijo. Hranimo jih na suhem kraju, nepovezane in v navpičnem položaju.

Ravno tako je potrebno pregledati smučarske vezi. Vse gibljive dele namažemo z mastjo ali zaščitimo z WD 40.

Pregledamo, ali so vsi vijaki dobro pritrjeni.

Smučarske čevlje moramo po vsaki sezoni shraniti v suhem prostoru, tako da notranji čevlji potegnemo ven, zunanji čevlji pa s sponkami dobro zapremo. Tako je čevlji pripravljen za naslednjo sezono.

MIHA LEGAN

Smučarski center Rog vabi!

Bliža se zimska sezona in že razmišljamo, kako bi najceneje preživeli dneve na snegu. Dolga leta smo na Dolenjskem životali ob manjših »potegavščinah« — vlečnicah. V letošnji sezoni se nam je končno uresničila želja, da imamo svoj smučarski center. Tako je turistična agencija Globtur v povezavi s tovarno

zdravil Krka, tozdravilišča, in Gorjanci, tozdravilni promet, pripravila ski-bus paket, ki zajema prevoz iz Novega mesta, Straže in Dol. Toplic do smučišča na Rogu in obratno, dnevno karto za žičnico in enolončnico na smučišču.

Smučarski center Rog leži 3,5 km od Črmošnjic. Cesta je dvosmerna do Komarne vasi. Smučišče je urejeno in ima novo vlečnico. Ravno tako je urejena tekaška proga. Nova vlečnica s kapaciteto 950 smučarjev na uro popelje smučarje na 1.500 m dolgo progo z višinsko razliko 230 m.

Smučišče je primerno za vse kategorije smučarjev in nudi odlične možnosti za rekreacijo kot tudi za športna tekmovanja.

V novo zgrajeni brunarici so na voljo topli obroki in raznovrstni napitki v Dol. Toplicah pa je za smučarje na razpolago kompletna penzijska oskrba in termalno kopanje s savno v zdraviliških objektih.

CENIK VLEČNICE

	din
— dnevna karta (ponedeljek — petek)	300
— dnevna karta (sobota, nedelja, prazniki)	400
— poldnevna karta (od 9.00 do 13.00 ali od 13. ure dalje)	200
— otroška karta do 15 let — dnevna	250
— poldnevna	150
— tedenska karta — odrasli	2.000
— otroci	1.500
— vikend karta (petek popoldne — nedelja)	800
— izposojanje smučarske opreme (smuči, palice, čevlji)	400

Ski-bus paket in pa zgoraj navedene karte dobite v turistični agenciji Globtur, poslovvalnica v Novem mestu.

LEGAN MIHA

ski-bus paket

Avtopromet, gostinstvo in turizem
"S O S T A N O C I"
2020 avtobusni promet
NOVO MESTO — STRAŽA

VOZNI RED

NOVO MESTO (hotel KANDIJA) — STRAŽA — DOLENSKE TOPLICE — GAČE

Ura	10,00	12,00	13,00	0	NOVO MESTO (Kandija)	10,00	12,00	14,00	16,00	18,00
8,00	10,00	12,00	13,00	4	Bred	9,55	11,55	13,55	15,55	17,55
8,05	10,05	12,05	13,05	8	Erebnice	9,50	11,50	13,50	15,50	17,50
8,10	10,10	12,10	13,10	9	Volavče	9,47	11,47	13,47	15,47	17,47
8,15	10,15	12,15	13,15	10	Potok	9,45	11,45	13,45	15,45	17,45
8,18	10,18	12,18	13,18	11	Jurka vas	9,42	11,42	13,42	15,42	17,42
8,20	10,20	12,20	13,20	13	STRAŽA	9,40	11,40	13,40	15,40	17,40
8,30	10,30	12,30	13,30	17	DOLENSKE TOPLICE	9,30	11,30	13,30	15,30	17,30
8,35	10,35	12,35	13,35	19	Podturen	9,27	11,27	13,27	15,27	17,27
8,40	10,40	12,40	13,40	23	Foljane	9,20	11,20	13,20	15,20	17,20
8,45	10,45	12,45	13,45	27	Stare šole	9,15	11,15	13,15	15,15	17,15
8,48	10,48	12,48	13,48	30	Črmošnjice	9,12	11,12	13,12	15,12	17,12
9,00	11,00	13,00	14,00	34	GAČE	9,00	11,00	13,00	15,00	17,00

OPOMBA: Avtobus vozi v času obratovanja SMUČARSKEGA CENTRA ROG na Gačah!

globtour turistična agencija

zima

smučarski center rog 'ski-bus' paket

V ČASU SMUČARSE SEZONE 1984/1985

PAKET I. — avtobusni prevoz + dnevna karta

PAKET II. — avtobusni prevoz + dnevna karta + enolončnica

Ob nakupu SKI - BUS PAKETA imate večkratne ugodnosti:

- nakup v predprodaji vseh uslug na enem mestu,
- uporaba ne glede na datum v času smučarske sezone 84/85
- popust ob nakupu večjega števila SKI - BUS PAKETOV
- zagotovljena cena

Da občanom omogočimo čim cenejšo smuko v sezoni 1984/85, smo se ENONA GLOBTOUR — poslovalnica NOVO MESTO KREA TOZDRAVILIŠČA kot upravljalec žičnic in GORJANCI TOZDRAVILNI PROMET

dogovorili o organizaciji SKI - BUS PAKETA. V paketu je zajet prevoz iz Novega mesta, Straže in Dolenjskih Toplic do smučišča na Rogu in obratno, dnevna karta za žičnico in enolončnica na smučišču.

PREVOZ PREVOZ PREVOZ PREVOZ PREVOZ PREVOZ PREVOZ PREVOZ

V času obratovanja SMUČARSKEGA CENTRA ROG bodo iz Novega mesta vozili redni avtobusi

izpred hotela KANDIJA ob: 8,00 10,00 12,00 in 13,00 uri

na smučišča pa ob: 9,00 11,00 13,00 15,00 in 17,00 uri

AVTOBUSI BODO OZNAČENI Z TABLO "SKI BUS PAKET"

CENE CENE CENE CENE CENE CENE CENE CENE

		PAKET I.	PAKET II.
Iz NOVEGA MESTA	odrasli	500,00 din	650,00 din
	otroci do 15 let	300,00 din	450,00 din
Iz STRAŽE	odrasli	450,00 din	600,00 din
	otroci do 15 let	275,00 din	425,00 din
Iz DOLENSKIH TOPLIC	odrasli	420,00 din	570,00 din
	otroci do 15 let	260,00 din	410,00 din

SKI - BUS PAKET bo mogoče kupiti le v PREDPRODAJI v turistični agenciji ENONA GLOBTOUR, Komandanta Staneta 19, NOVO MESTO

POPUST POPUST POPUST POPUST

Sindikalnim in mladinskim organizacijam, šolam, društvom in društvenim organizacijam nudimo posebne popuste pri nakupu večjega števila SKI - BUS PAKETOV

Ob nakupu	najmanj 50 paketov	3% popusta
	najmanj 100 paketov	5% popusta
	najmanj 200 paketov	7% popusta
	najmanj 500 paketov	10% popusta

DOBRODOSLI V SMUČARSKI CENTER ROG!

DOBRODOSLI V SMUČARSKI CENTER ROG!

Uspehi naših kegljačev

PRVENSTVO KD NOVO MESTO

Na tekmovalju za prvenstvo KD Novo mesto v borbenih igrah so v zadnjih dveh nastopih v predtekmovalju naši kegljači dosegli še dve zmagi.

NOVOTEKS — ISKRA 409 : 400

Po izenačenju in razburljivi igri je šele v zaključku zmagala naša ekipa, ki je bila predvsem bolj zbrana pri zadnjih metih. Najboljši posamezniki: Janez Jerman 57, Brane Bec 47 in Marjan Pirc 47 podrtih kegljev.

STARI 9 — NOVOTEKS 326 : 377

Tudi zadnjo tekmo so naši kegljači dobili, vendar ne tako lahko, kot to govori rezultat. Najboljši posamezniki: Marko Zupančič 50, Marjan Pirc 45 in Tine Geršič 43 podrtih kegljev.

DELAVSKE ŠPORTNE IGRE

Na letošnjih DŠI so naše kegljačice dosegle popolno zmagovalstvo, saj so osvojile premočno prvo mesto s 304 podrtimi keglji pred Iskra (261) in Novoteksom (252). Poleg tega pa sta bili Marjana Pečnik z 92 podrtimi keglji in Marija Konda (90) tudi daleč najboljši posameznici.

Odlično so se odrezali tudi kegljači, saj so v zelo močni konkurenci osvojili 3. mesto s 501 podrtimi keglji. Najboljši posamezniki pa so bili: Tine Geršič (97), Marjan Pirc (90) in Brane Bec (87).

REVIJA KEGLJAČEV ZA DAN REPUBLIKE

Na kegljišču Loka je bilo 12. in 13. novembra tekmovalje v počastitev dneva republike. Nastopilo je 15 žensk in 41 moških z vse Dolenjske. Na tem tekmovalju so se odlično odrezali tudi naši kegljači, še posebno Tine Geršič, ki je z odličnim rezultatom 875 podrtih kegljev osvojil odlično 2. mesto. Za zmagovalcem (Ivan Rovin, Novo mesto) je zaostal za samo 13 kegljev. Prav tako so bili dobri Marjan Pirc na 8. mestu (840), Marko Zupančič

na 9. mestu (825) in Branko Bec na 11. mestu (819).

Uvrstitve ostalih naših kegljačev: 23. Đorđe Prodanič (794), 27. Anton Kostrevec (784) in 29. Zvonko Jelič (777).

Tudi obe dekleti sta dobro kegljali in zasedli visoko uvrstitev: Marija Konda je bila s 366 podrtimi keglji 6., Jelka Kastelic (354) pa je zasedla 9. mesto.

MEMORIAL IVANA KOČEVARJA

Na memorialnem tekmovalju Ivana Kočevarja, ki ga organizira KK Pionir v borbenih igrah, so nastopile najboljše ekipe gradbenih podjetij SRS in najboljše ekipe Dolenjske. Tekmovalje je bilo 8. decembra na Loka. V tej zelo močni konkurenci so nastopili tudi naši kegljači. Z odlično igro in borbenostjo, predvsem v drugi igri, so podrti 867 kegljev (407 + 460) in se uvrstili na visoko 3. mesto. Pred njimi sta bili le ekipi Konstruktorja iz Maribora in gostiteljev, Pionirja.

Najboljši posamezniki pri naših kegljačih pa so bili: Anton Bojanc (113), Branko Bec (102) in Zvonko Jelič (96 podrtih kegljev).

TRIM TEKMOVANJE 4 x 25 LUČAJEV

Rezultati trim tekmovalja za ženske, ki je bilo v petek 7. 12. 1984 na kegljišču Loka. Nastopalo je 16 igralk, to je 4 ekipe. Da bi bilo tekmovalje bolj zanimivo, smo ekipe zrebali. Ob borbenem vzdušju in športnem navijanju so bili rezultati naslednji:

ekipno:

1. mesto ekipa: Fani Može Ludvika Novak
448 kegljev Jovanka Stojanović Marija Konda
2. mesto ekipa: Marija Kacin Mojca Jursič
435 kegljev Marjana Pečnik Martina Makše
3. mesto ekipa: Majda Primc Anica Cesar
376 kegljev Marinka Avguštin Aleksandra Blatnik
4. mesto ekipa: Zvonka Kobe Lada Kostrevec
347 kegljev Jelka Kastelic Pavla Drenik

Posamezno so bili rezultati po razigravanju takile:

1. Marjana Pečnik 135 — še pet lučajev 30
2. Marija Konda 135 — še pet lučajev 23
3. Jovanka Stojanović 127

Ekipe so dobile za prvo drugo in tretje mesto medalje, posameznice pa za prva tri mesta praktične nagrade.

Tekmovalje smo organizirali zaradi popularizacije kegljanja, posebno še zaradi ojačitve ženske ekipe, zato prosimo, da se vse tovarišice, ki bi se želele v prostem času ukvarjati s kegljanjem, pridejo na kegljišče Loka, kjer imamo vsak petek organiziran trening od 15. do 19. ure.

PRIDITE! VEČ NAS BO, MOČNEJŠI BOMO!

BRANE BEC

Obvestilo

Obveščamo vse zaposlene v DSSS kot tudi vse zamudnike iz ostalih tozdov, da lahko dvignejo kilografske ostanke do 21. 12. 1984.

Prodajalna Bršljin

Zahvala

Ob smrti moje mame se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem IVS za izrečeno sožalje, za darovano cvetje in za spremstvo na njeni zadnji poti.

JOŽE MUHIČ

KADROVSKE NOVICE

V mesecu novembru so se v naši delovni organizaciji zaposlili naslednji delavci:

TOZD TKANINA:

delovna enota predilnica: Darko Troha
delovna enota tkalnica: Marjan Šinkovec, Istok Kren, Branko Bohte, Lojze Hočevar

TOZD KONFEKCIJA:

Anica Slak

TOZD TRGOVINA:

Zora Lješnjak, Mirsada Aganović, Vesna Mihajlovič

DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB DO:

Suzana Brate, Miloš Janković — (zaposlena za določen čas v prodajnem sektorju)

Z odsluženega vojaškega roka sta se vrnila: Refik Čivovič (DE oplemenitilnica), Milan Plut (investicijsko vzdrževalni sektor).

V istem času so našo delovno organizacijo zapustili naslednji delavci:

TOZD TKANINA:

delovna enota tkalnica: Vesna Smrke
delovna enota predilnica: Andreja Sitar

TOZD TRGOVINA:

Radojka Šegrt

Na odsluženje vojaškega roka so odšli:

Franc Drobne (DE tkalnica)
Edvard Rudman (DE tkalnica)
Dejan Kočar (DE tkalnica)
Srečko Ilar (DE oplemenitilnica)
Franci Bartelj (DE predilnica)

Prerazporejena je bila Majda Vesel, in to 19. 11. 1984 iz prodajnega sektorja v plansko-analitski sektor.

UPOKOJILI SO SE NAŠI DELAVCI:

Alojzija Rapuš iz DE tkalnica (invalidsko upokojena)
Franc Turk iz DE predilnica (predčasna upokojitev)
Slavka Cujnik iz DE tkalnica (invalidsko upokojena)

KADROVSKI ODDELEK

STANE HUDOKLIN

Ce je kdo star trideset let, ponavadi pravimo, da je še mlad. Če ima kdo že trideset let delovne dobe, pravimo, da je njegova mladost že zdavnaj mimo.

Kaj pa, če kdo že trideset let dela v Novoteksu? Vsekakor je zaslužil vse spoštovanje. Žal je takšnih vse manj in eden od teh je tudi Stane Hudoklin. Stane je bil rojen leta 1928 v Gor. Vrhpolju pri Šentjerneju. Izhaja iz kmečke družine, kjer je poleg staršev bilo še šest otrok. V težkih povojnih časih je bilo kruha malo in je bilo treba poprijeti za vsako delo. Staneta smo zaprosili za pogovor o sebi in Novoteksu, pri katerem je zelo rad sodeloval.

Leta 1954 je prišel v Novoteks in se zaposlil kot zunanji transportni delavec. Večino del so opravljali ročno, ker vičarjev in podobnih pomožnih delovnih sredstev ni bilo. Po enem letu je bil zaradi potreb premeščen v kotlarno. Tudi po 150 samokilnic premoga je bilo potrebno pripekljati v osmih urah. Vročina in prepripi niso bila ovira za mladega fanta. Srečen je bil, da je imel delo in s tem denar, da se je lahko preživljal. Po dveh letih je bil zopet zaradi

potrebe v proizvodnji, premeščen v apreturo, kjer je delal na vseh delovnih mestih. Takrat ni bilo odločbe za eno samo delovno mesto. Delavci so po potrebi delali povsod, kjer je bilo potrebno. Ves ta čas se je Stane vozil s kolesom iz Šentjerneja v Novo mesto in nazaj. Pravi, da ni bilo težko. Avtobusa ni bilo, v službo pa je bilo treba priti pravočasno.

Vendar to ni bilo vse. Poleg rednega dela je Stane s sodelavci marsikatero urico prebil na udarniških akcijah. Z nostalgijo govori o tem. Bilo je to, istočasno tudi lepo. Zanimivo so se po svoje. Hodili so na piknike. Vozili so se v starem tovornjaku in jih ni motilo, ker so bile obleke bele od prahu, saj so se vozili po makadamu. Ob harmoniki in v družbi je bilo vse lepo in nepozabno.

Leta 1959 je bil Stane premeščen na delovno mesto skladiščnika preje. V družbi številnih barv in partij to delo uspešno opravlja še danes. Upa in želi, da bo v bližnji prihodnosti lahko svoje delo opravljal v sodobnejšem skladišču. Veliko je aktivno delal v samoupravnih organih. Z razvojem Novoteksa in samoupravljanja se je razvijal tudi sam. Bil je član nekdanjega

upravnega odbora, potem član delavskega sveta, predsednik stanovanjske komisije in drugih samoupravnih organov. Za uspešno delo je dobil vrsto priznanj, tudi plaketo Novoteksa. Nepravično bi bilo, če bi ne omenil še eno veliko Stanetovo ljubezen — gasilstvo. Začel je kot član desetine in z nadaljnjim izobraževanjem je prišel do čina častnika. Veliko je delal in dela na popularizaciji gasilstva. Skupaj s sodelavci nenehno dela na preventivnem usposabljanju naših delavcev, in temu je treba pripisati, da so že marsikateri začetni požar v naših proizvodnih oddelkih preprečili in ni prišlo do večje materialne škode.

Na vprašanje, kaj ga najbolj jezi, Stane pravi: »Jezi me, ker starejši delavci delajo nadure, mlajši se pa temu izogibajo.« Jezi ga tudi to, da sestanke samoupravnih organov organiziramo med delovnim časom in kljub temu velikokrat niso sklepčni. Jezi ga, ker v neprimerno boljših delovnih razmerah ponekod manj delamo kot prej. Preveč se sklicujemo na samoupravne pravice, pozablamo pa na dolžnosti in skupni interes.

Stane počasi razmišlja o upokojitvi. Pravi, da je vseeno

zadovoljen. Z lastnimi žulji in emu samo plačo mu je uspelo zgraditi hišo, v kateri stanuje z ženo Tilko in hčerko Slavico, ki študira. Nič se ne pritožuje, verjame v delo, veliko je delal in edino v delu vidi napredek za družbo in posameznika.

ZA RAZVEDRILO

	OKRAS DELAVCA	GLAVNA PIČKA	DEL VLAKA	PESEM MIVALNICA	BUZJALNA SODRŽNICA	IME ČRKE M	JAPONSKO OBLAČILO	OTROŠKO VOZILO
TEKST. TOVARNA V NOVEM M								
ČLAN ARABSHUE								
VRSTA ENOVANIH STROJEV						SOLNČAC ZLOG		
MAKED. KOLO				21M. BOG LJUBEZNI SL. KNJIŽ. (SLAVKO)		PLESKAR		
BOKSAR. PRIZORISKA					PEŠKA PRITRIL. SRBSKO M. IME			
GLAVNI ŠTEVNIK			PRIMITIV. PLUG					
DEL ANORAKA			POLONJ					
		IGRALCE SHARIF						

GLASILO TEKSTILNE TOVARNE NOVO MESTO NOVOTEKS

NOVOTEKS je glasilo tekstilne tovarne Novo mesto. Izhaja vsako zadnjo sredo v mesecu v nakladi 2000 izvodov.

Glasilo ureja izdajateljski svet:

Miro Jovič (predsednik), Brane Frankovič (glavni in odgovorni urednik), Slavko Kavšek, Franc Brezovar, Jelica Spasovski, Irena Celič, Jože Starešinič, Rudi Vlašič, Željko Mitrič, Mojca Juršič, Marjan Podlogar, Majda Dular in Zdenka Židanik.

Uredništvo: Novoteks Novo mesto, Foersterjeva 10 — Časopisni stavek, filmi in prelom DITC Novo mesto, TOZD Grafika, tisk Tiskarna Novo mesto.